

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI**

**Pedagogická fakulta UP Olomouc**

Katedra hudební výchovy

**Bc. VENDULA PUMPRLOVÁ**

II.ročník prezenčního navazujícího magisterského studia

Obor: Učitelství anglického jazyka pro 2. stupeň základních škol –

Učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň základních škol a pro  
střední školy

**ROCKOVÝ MUZIKÁL**

Diplomová práce

Vedoucí práce: PaedDr. Jaroslav Vraštil, Ph.D.

**OLOMOUC 2014**

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci 15.4.2014

Poděkování:

Děkuji PaedDr. Jaroslavu Vraštilovi, PhD. za odborné vedení diplomové práce.

## OBSAH

ÚVOD.....	7
1. VÝVOJ ROCKOVÉHO MUZIKÁLU.....	8
2. HAIR- první rockový muzikál.....	11
3. TOMMY.....	22
4. STEPHEN SCHWARTZ A JEHO TVORBA.....	26
4.1 Godspell.....	26
4.2 Pippin.....	29
5. JESUS CHRIST SUPERSTAR.....	32
6. EVITA.....	41
7. THE ROCKY HORROR SHOW.....	48
8. RENT.....	54
9. SPRING AWAKENING.....	63
10. NEJNOVĚJŠÍ ROCKOVÉ MUZIKÁLY.....	67
10.1 American Idiot.....	67
10.2 Next to Normal.....	68
10.3 Spider-Man: Turn Off the Dark.....	69
11. MUZIKÁLY OVLIVNĚNÉ ROCKEM.....	71
11.1 Aida.....	71
11.2 Grease.....	74
11.3 Little Shop of Horrors.....	78
11.4 Hairspray.....	82
12. HUDEBNÍ FILMY S PÍSNĚMI ROCKOVÝCH SKUPIN.....	85
12.1 Across the Universe.....	85
12.2 The Doors.....	86

12.3 A Hard Day's Night.....	87
12.4 Help!.....	88
ZÁVĚR.....	89
LITERATURA A ZDROJE.....	90

## Úvod

Rockový muzikál je v oblasti současného muzikálového divadla velice populárním trendem. Díla napsaná v tomto hudebním stylu výrazně ovlivnily vývoj a směřování jak muzikálu, tak činohry v době svého vzniku. Britští muzikáloví autoři Andrew Lloyd Webber a Tim Rice také jako první zařadili do oblasti muzikálu pojem rock opera.

Tato diplomová práce pojednává o muzikálech spadajících do oblasti rockového muzikálu. Těmi jsou: *Hair*, *Tommy*, *Godspell*, *Jesus Christ Superstar*, *Evita*, *The Rocky Horror Show*, *Rent* a *Spring Awakening*. Udělala jsem malý náhled i na problematiku nejnovějších rockových muzikálů: *American Idiot*, *Next to Normal* a *Spider-Man: Turn off the Dark*. Dále jsem se zabývala také muzikály, které byly rockovou hudbou velmi ovlivněny, avšak nedají se zařadit přímo k žánru rockových muzikálů. Těmi jsou: *Little Shop of Horrors*, *Aida*, *Grease* a *Hairspray*. V závěru své práce jsem se věnovala také filmovým rockovým muzikálům *Across the Universe*, *The Doors*, *A Hard Day's Night*, *Help!* a *Yellow Submarine*. Zaměřila jsem se, jak na zahraniční, tak na česká zpracování vybraných rockových muzikálů.

V českém prostředí existuje poměrně omezená literatura k tomuto tématu. Nejvíce se této problematice věnují Michael Prostějovský a Pavlína Hoggard. Cílem mé práce je srovnat a doplnit informace k tomuto tématu. Nejdůležitějšími zdroji proto pro mou práci byly anglické publikace a české publikace dvou výše zmíněných autorů.

Na našich divadelních scénách je nejčastěji uváděným autorem Andrew Lloyd Webber a to zejména jeho muzikál *Evita*. Kontroverznější muzikály typu *Rocky Horror Show* a *Rent* se hrály dříve na Slovensku nežli v České Republice. Prvenství v uvádění rockových děl v české premiéře má u nás Městské Divadlo Brno.

Toto téma jsem si vybrala především z toho důvodu, že je mi rocková hudba velmi blízká a také si velice vážím přínosu těchto děl v rámci otevřenosti na divadle, co se tabuizovaných témat týká. Velice blízké jsou mi v tomto smyslu muzikály *Hair* a *Rent*.

# 1 VÝVOJ ROCKOVÉHO MUZIKÁLU

Rocková hudba se postupně stávala v 50. letech v Americe stále více oblíbenou. Byla to především hudba dospívajících a teenagerů, kteří se takto chtěli odlišit od generace jejich rodičů. Jejich rodiče žili v zlaté poválečné době, ve svých domcích na předměstí s anglickým trávníkem, dvěma nebo třemi dětmi, bábovkou vonící z kuchyně. U žen byla vzorem „happy housewife“ - dokonalá věčně usměvavá a krásná manželka. Vše zkrátka jako ze škatulky. O problémech a nedorozuměních se nemluvalo, vše proti „dobrému vkusu“ a veřejnému mínění bylo potlačováno a zatracováno. A právě nadcházející generace chtěla uniknout stereotypu svých rodičů, odlišit se a žít naprosto odlišným způsobem života.

Rocková hudba začala být slyšet z rádií, z televize i z improvizovaných garážových zkušeben. Po úspěchu Elvise Presleyho v Americe a Beatles ve Velké Británii se obliba rockové hudby ještě více znásobila. Vznikaly rockové festivaly, z nichž nejznámějším byl Festival ve Woodstocku, který se konal v srpnu 1969. Vystupovali zde The Who, Jimi Hendrix a spousta dalších populárních umělců. Hektický život plný drog a alkoholu si však vybral svou daň na některých z nejlepších rockových hvězd. Například na Janis Joplin, Jimu Morrisonovi nebo také Jimim Hendrixovi.

Na trendy doby se navázalo i na Broadwayi a na West Endu, kde se rockový muzikál začal postupně usazovat. V případě dua Webber-Rice to byla tzv. rock opera. S rockem se začalo experimentovat, autoři ho propojovali s jazzem, operou, folkem a dalšími hudebními styly.

Po stránce instrumentace rockový muzikál využívá nástroje hrající v rockových kapelách- elektrickou kytaru, basovou kytaru a bicí, doplněné nástroji symfonického orchestru. To je patrné především u Webberových rockových muzikálů - Jesus Christ Superstar a Evita. Největší změnou, kterou přinesl rockový muzikál po hudební stránce byl amplifikovaný zvuk, všechny nástroje i zpěváci byli vedeni do mikrofonů. Dříve tomu tak nebývalo. Než se v divadlech začaly používat mikrofony. Textaři písní se snažili pracovat technikou dávání dlouhých samohlásek na konec zpěvních linek tak, aby se zvuk nesl do celého prostoru divadla. Používali například tato slova: day, free, high, show a podobná. Využití mikrofonů také umožnilo více intimní a herecky uvěřitelnější způsob hlasového

projevu. Dodává to vyznění písni potřebnou dávku emocionality a v divácích to zanechává pocit mrazení, když se střídají jemné, lyrické pasáže se strhujícími rockovými čísly. Do 50. let 20. století se využíval také jeden a ten samý model muzikálové písně: hudební úvod, sloka, refrén. Někdy se znovu nebo i několikrát zopakovala sloka – refrén. Díky rockovému muzikálu se objevily různé jiné, alternativní modely pro psaní muzikálových písní. Každý autor využíval svůj vlastní osobitý způsob a tím se pro diváka rocková představení stávala velmi lákavými a zajímavými (Everett, 2002).

V rockových muzikálech se také vyskytuje výraznou měrou taneční složka. Tento prvek je nejvíce využit v muzikálech *Hair* a *Jesus Christ Superstar*. V soudobých rockových muzikálech spíše převládají zpívané a herecké pasáže, pro tanec v nich takový prostor jako v dřívějších rockových muzikálech není.

Společné těmto muzikálům je i to, že zde vystupují ne vždy jen muzikáloví herci, ale také hvězdy známé z rockových skupin. Dále je těmto muzikálům společné také to, že velká většina z nich má své filmové zpracování.

Hodně se v těchto muzikálech objevují tabuizovaná témata: *Jesus Christ Superstar* – náboženství, Jidáš jako černoš ve filmové verzi (lze to chápat jako narážku na rasismus a rasové předsudky v USA), *Hair* - válka ve Vietnamu (staví se proti ní), drogy, rasová nesnášenlivost, dále se tento muzikál staví proti předsudkům týkajících se lásky (vztah Berger-Sheila-Claude), *Rent* - drogy, AIDS, homosexuálové, transsexuálové, *Spring Awakening* - sexuální neinformovanost mládeže, komunikační bariéra mezi dětmi a rodiči, nerozvíjení osobností dětí ze strany přísných učitelů, homosexualita.

I díky těmto tématům je přijetí rockového muzikálu širším publikem stále rozporuplné a rozpačité. Pavlína Hoggard k této problematice uvedla: „*Běžné muzikálové obecenstvo nechce být burcováno k akci, chce se pasivně bavit, chce, aby to, co se děje na jevišti a co slyší, vyvolávalo emotivní odezvu, ale zase do té míry a hloubky, jako je tomu u většiny rockových děl. Odmítá se večer trápit s HIV pozitivní lesbičkou, hodlá prožívat romantickou lásku s krásnou a zdravou hrdinkou. Tyto hollywoodské emoce jsou běžné a žádané i na divadle. Rockové divadlo je v tomto smyslu nejen políčkem americkému snu, ale jeho zborcením.*“<sup>1</sup>

Nějakou dobu trvalo než se rockový muzikál uchytil na Broadwayi. První musela rocková hudba projít rádiem a televizí než se stala natolik populární, že pronikla i na Broadway. Pro klasické Broadwayské návštěvníky to byl veliký šok. Během toho, co

---

<sup>1</sup> HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, RETYPO, 2000, str. 16



Broadway okouzlyly osudy květinářky Lízy Doolitlové, kdy všechny příběhy končily happy-endem a na každého čekal šťastný osud a zlo bylo po právu potrestáno, se najednou objevil rockový muzikál s tematikou drog, ne vždy se šťastným koncem a s poselstvím, které si diváci odnášeli domů. Nešlo zkrátka přestat myslet na osudy hlavních postav a myšlenku díla i po představení. Velice silný účinek v tomto smyslu má například muzikál *Rent*. Je tak současný a aktuální, že z toho až mrazí.

Za určitého předchůdce rockového muzikálu by se dal považovat muzikál *West Side Story* Leonarda Bernsteina z roku 1957. Již zde bylo použito tabuizované téma imigrantů ve Spojených státech. Sociální témata a určitý vzdor proti všeobecnému vkusu jsou znaky pozdějších rockových muzikálů, ale Bernstein již dříve přišel s myšlenkou napsat muzikál dotýkající se soudobé tematiky a tou problematika imigrace do USA v 60. letech rozhodně byla. Pro podtržení kontrastu těchto dvou skupin- Portotikánců a Američanů použil latinsko-americké rytmy a na druhé straně klasické muzikálové balady. Pokud šlo o protnutí těchto dvou světů spojil obojí do jednoho čísla, například v Anitině a Mariině „A Boy Like That/ I Have a Love“.

Úspěch rockového muzikálu zajistil na Broadwayi muzikál *Hair* autorů Geroma Ragniho, Jamese Rada a Galta MacDermota. Následovaly velmi úspěšné muzikály *Jesus Christ Superstar* a *Godspell*. V současné době lze pozorovat určitý návrat rockového muzikálu. Rockový muzikál se vrátil ke své dřívější slávě v roce 1996 s premiérou muzikálu *Rent*. Poté následovaly muzikály *Hedwig and the Angry Inch*, *Spring Awakening*, *Next to Normal*, *Spider-Man: Turn off the Dark* a mnoho dalších řadících se k tomuto žánru.

Vznikla také spousta hudebních filmů s písněmi rockových skupin. Skupina Beatles natočila tyto filmy: *A Hard Day's Night* a *Help!*, a vznikl také animovaný film s jejich písněmi *Yellow Submarine*. Dalším úspěšným filmem využívajícím písně rockové skupiny byl snímek z roku 1991 *The Doors*. Zajímavým počinem byl pak filmový muzikál *Across the Universe*. V coververzích zde zazněly písně skupiny Beatles avšak ve velmi zajímavém propojení s dějem.

## 2 HAIR - první rockový muzikál

Tento muzikál s podtitulem *American Tribal Love - Rock Musical* byl prvním rockovým muzikálem, který se dostal na Broadway: „*Hair se tak stal prvním rockovým muzikálem uvedeným nejen mimo Broadway, nýbrž i na Broadwayi. Stalo se tak 29. dubna 1968 v divadle Biltmore.*“<sup>2</sup> Byl to také první muzikál, který se naprosto lišil od klasických muzikálů typu *My Fair Lady* nebo *Funny Girl*. Pro spoustu lidí byl velmi šokující, jelikož se tam objevovala témata nahoty, volné lásky a drog. Zkrátka to bylo něco úplně jiného, než co znala poklidná generace rodičů těchto hippies a rockerů.

„*Autory námětu, libreta a textů písní muzikálu Hair byli dva američtí herci, James Rado (vlastním jménem Radomski) a Gerome Ragni, jejichž umělecké aktivity byly bezprostředně svázány s hnutím hippies. V Hair na jeviště přivedli zcela nové výrazové prostředky: rituál a provokaci, mystiku, násilí v jeho čiré substanci a jako kontrast k tomu všemu volání po míru, svobodě a štěstí. Spolu se setkali oba autoři na Broadwayi. Ke spolupráci si z mnoho jiných vybrali autora, který byl schopen vyjít vstříc jejich požadavkům. Ba co více, Galt MacDermot, původním povoláním varhaník, odevzdal v rámci tohoto projektu celkem 32 písní, v nichž prokázal mimořádnou skladatelskou invenci a cit pro hudební autentičnost doby. Málokterý jiný muzikál šedesátých let i doby následující v sobě obsahoval tolik potenciálních a skutečných hitů, které úspěšně přežívají dodnes i mimo rámec vlastní inscenace.*“<sup>3</sup>

James Rado a Gerome Ragni pracovali na libretu 3 roky, již od roku 1965. Poté se k nim přidal i Galt MacDermot, skladatel kanadského původu (Bártová, Nygyová, Josek, 2004). Galt MacDermot byl částečně ovlivněn také hudbou afrických černochů, což je v rytmice *Hair* výrazné. Žil totiž s rodiči nějakou dobu v jihoafrickém Kapském městě. (Bártová, Nagyová, Josek, 2004)

Muzikál *Hair* byl postaven především na myšlenkách hnutí hippies: „*Filosofie dětí květin v sobě měla mnohé z východoasijské mystiky. Jejich vizí byl svět lásky, bez násilí. Na prvním místě bylo lidské štěstí a soužití člověka s přírodou. Svobodným se, podle jejich názoru, člověk mohl stát jen tehdy, jestliže našel vnitřní smíření sám se sebou. Pak teprve*

---

<sup>2</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str. 171

<sup>3</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str.170

*měl šanci svobodně myslet, rozhodovat a být odpověden pouze svému štěstí, které jej teprve činí člověkem.“<sup>4</sup>*

Myslím si, že popularita tohoto muzikálu se odvíjí od nadčasovosti myšlenek v libretu obsažených. V současné době by z mého pohledu, byl ideální revival tohoto muzikálu, protože současná politická situace ve světě se blíží ke stavu z 60.let a navíc i co se oblékání a hudby týká, nastává v současné době určitý návrat k 60. létům a době hippies.

Zároveň byl však muzikál *Hair* v době svého vzniku velice aktuální, spousta protiválečně laděných písní zaznívala z úst „ dětí květin“ v rámci různých protestů nebo setkání. Toto je příklad jedné z protiválečných myšlenek v díle: „ *Odvod znamená, že bílí lidi posílají černý lidi do války proti žlutým lidem, aby bránili zem, kterou ukradli rudým lidem.“<sup>5</sup>* To byla jedna z mnoha velice odvážných myšlenek, které se v díle objevily a byly protipoliticky zaměřené. Je zde také zkarikována motivace ze strany velitelů před nástupem vojáků do boje: „ *Naše armáda je největší bojovou silou na celém světě. Naše armáda je největší jistota této země a vy jste její součástí. Vojáci. Za několik dnů budete tisíce mil od svých domovů. A tu velikost si vezmete sebou. Vezmete si sebou hrdost a odvahu, vezmete si sebou odhodlání zvítězit.“<sup>6</sup>*

V jedné písni je dokonce tento popis války:

*„ RIPPED OPEN BY METAL EXPLOSION*

*CAUGHT IN BARBED WIRE*

*FIREBALL*

*BULLET SHOCK*

*BAYONET ELECTRICITY*

*SHRAPNELLED*

*THROBBING MEAT*

*ELECTRONIC DATA PROCESSING*

*BLACK UNIFORMS*

*BARE FEET*

*CARBINES*

*MAIL-ORDERED RIFLES*

---

<sup>4</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str. 169

<sup>5</sup> BÁRTOVÁ, M., NAGYOVÁ, A., JOSEK, J.: *Hair = Vlasy: rockový muzikál*, Městské divadlo Brno, 2004, str. 190

<sup>6</sup> BÁRTOVÁ, M., NAGYOVÁ, A., JOSEK, J.: *Hair = Vlasy: rockový muzikál*, Městské divadlo Brno, 2004, str.213

## *SHOOT THE MUSCLES*

### *256 VIETCONG CAPTURED*

### *256 VIETCONG CAPTURED.*“<sup>7</sup>

Jsou dvě různé verze tohoto muzikálu - původní divadelní a filmová z roku 1979 v režii Miloše Formana. Obě se však od sebe navzájem velmi liší – především dějovou strukturou a s tím souvisejícím zařazením jednotlivých písní do děje.

#### Děj (divadelní verze):

V prvním dějství se seznamujeme se skupinkou hippies (The Tribe), která žije pospolu v New Yorku, v East Village. Vyznávají se ze svého náboženství a ústředních myšlenek v písni Aquarius. Setkávají se, aby přivítali nový astrologický věk Vodnáře. Claude odchází z domova, nechce se totiž zúčastnit války ve Vietnamu. Berger je vyloučen ze školy. Claude se chystá spálit svůj povolávací rozkaz. Nakonec ho však nespálí, jak to po něm chtěl Tribe, namísto toho spálí svůj řidičský průkaz. Mezi Sheilou a Bergerem je velice zvláštní vztah. V průběhu děje ji znásilní.

Druhé dějství je již více protiválečně zaměřené. Claude se musí přidat k armádě na základě povolávacího rozkazu. Berger přesvědčuje Sheilu, aby se s Claudem vyspala, protože je to jeho poslední noc předtím než nastoupí do armády. V tomto momentu Sheila zpívá píseň Easy To Be Hard, je pro ni těžké pochopit Bergera a jak to po ní vůbec může chtít. Claude zažívá velice silný a nepříjemný LSD trip. V halucinacích se mu zjevuje historie Ameriky od války za nezávislost až po současnost. Získává pocit nekonečné války a krutosti mezi lidmi. Sheila se napřed zdráhá se s ním vyspat, ale nakonec to udělá. Na závěr mu ostříhá vlasy a dá je Bergerovi. Hra končí Claudovým odchodem k odvodu do Vietnamu.

---

<sup>7</sup> RAGNI, G., RADO, J.: *Hair: The American Tribal Love-Rock Musical*, Pocket Books, New York, 1968, str.156-157

### Děj (filmová verze):

Děj byl oproti divadelní verzi pozměněn. Claude je zde prezentován jako naivní syn farmářů z Oklahomy, který se přidává ke skupince hippies v Central Parku na své cestě k odvodu do armády. Má sloužit své vlasti ve Vietnamu. Sheila je zde prezentována jako dívka z bohaté rodiny, ne jako původní Sheila, které organizovala protesty. Ve filmové verzi ji Claudovi představuje Berger, zatímco v divadelní verzi se již všichni tři znají. Ve filmu Sheila miluje Clauda, ale v divadelní verzi má více citu pro Bergera. Když Claude odjíždí do výcvikového tábora v Nevadě, Sheila, Jeannie, Woof, Hud a Berger tam jedou za ním. Byly zde připsány také nové postavy, například přítelkyně Huda a jejich dítě. Sheila ukradne uniformu, aby mohl Berger předstírat, že je Claude. Claude se chce totiž se Sheilou ještě setkat. Avšak během toho, co je Berger v přestrojení ve výcvikovém kempu, jednotka náhle odlétá směrem Vietnam. Děj filmu končí smrtí Bergera. Velmi emočně silná je závěrečná scéna, kdy Claude a ostatní přátelé stojí mezi tisíci hrobů vojáků, kteří padli ve Vietnamu.

### Písně:

Aquarius, Manchester, Manhattan, Colored Spade, Sodomy, Ain't Got No, I Got Life, Air, Initials, Going Down, Hair, My Conviction, Dead End, Don't Put It Down, Frank Mills, Hare Krishna, Where Do I Go, Electric Blues, Easy To Be Hard, Manchester (repr.), White Boys, Black Boys, Walking In Space, Prisoners In Niggertown, Walking In Space (repr.), Good Morning Starshine, The Bed, Exaplanetooch, Climax, Sentimental Ending (Hoggard, 2000).

### Světová premiéra:

New York Shakespeare Festival Public Theatre, New York

29. října 1967

94 repríz, 6 týdnů v divadle Anspacher (Bártová, Nagyová, Josek, 2004)

Producent: Joseph Papp

Režie: Gerald Freedman

Choreografie: Anna Sokolov

Claude: Walter Daniels

Berger: Gerome Ragni

Sheila: Jill O'Hara

*„Dá se říci, že právě základní a aktuální myšlenka a nápaditá a mimořádně současná hudba zajistily původní off-broadwayské premiéře v roce 1967 mimořádný úspěch.“<sup>8</sup>*

V původní verzi byla jen velice jednoduchá scéna. Pokud se jednalo o exteriéry, byla tam špinavá podlaha a když se jednalo o interiéry natáhly se orientální koberce. Herci sami si scénu v průběhu představení upravovali a přestavovali. Ve scénáři je popsána výborná práce s rekvizitami, především s vlajkami a plakáty. Například ve scéně kdy Berger znásilní Sheilu je na pozadí plakát s nápisem Legalize Abortion (=legalizujte potrat). (Ragni, Rado, 1968)

#### Broadwayská premiéra:

Biltmore Theatre, New York

Premiéra: 29. dubna 1968

1750 repríz (patří mezi nejdéle hrané muzikály na Broadwayi, je to 30. nejdéle hraný muzikál)

Derniéra: 1.července 1972

Producent: Michael Butler

Režie: Tom O'Horgan

Choreografie: Julie Arenal

Scéna: Robin Wagner

Kostýmy: Nancy Potts

---

<sup>8</sup> PROSTÉJOVSKÝ, M.: *Muzikál Expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str.93

Claude: James Rado  
Berger: Gerome Ragni  
Sheila: Lynn Kellog  
Woof: Steve Curry  
Hud: Lamont Washington  
Jeanie: Sally Eaton  
Dionne: Melba Moore (Hischak, 2008)

Než byly *Hair* uvedeny na Broadwayi, hrály se nejdříve v roce 1967 v cheetahské diskotéce. Museli však začínat v půl osmé a hrát bez přestávky, protože poté tam začínala pravidelná diskotéka. 23.1.1968 se s uváděním *Hair* z finančních důvodů producenta skončilo (Bártová, Nagyová, Josek, 2004).

*„Hair z velké části zbořil hranice mezi jevištěm a hledištěm. Herci či spíše zpěváci a tanečníci již před zahájením vlastního představení komunikovali s diváky. Nejvíce pak šokovali na jevišti sexuálními náznaky, od reality nerozeznatelnými extázemi pod vlivem drog a na tehdejší dobu provokativní nahotou hlavních představitelů v závěru prvního dílu.“<sup>9</sup>*

Šílenosti na jevišti však měly své hranice a to na vlastní kůži poznali i sami účinkující autoři: *„...záměr se režisérovi nakonec vymkl z rukou a představení dostávalo od reprízy k repríze takové dimenze obscéností a vulgarností, že režisérovi nezbylo nic jiného, než z něj odstranit samotné hrající autory, kteří se na nežádoucích excesech podíleli neaktivněji. Situace došla tak daleko, že oba nakonec dostali zákaz přístupu do divadla a jakákoliv změna či „opepření“ inscenace musely být osobně schvalovány režisérem.“<sup>10</sup>*

Autoři poté odešli od broadwayské produkce a připojili se k uvádění v Los Angeles, opět v rolích Clauda a Bergera. V Los Angeles byl tento muzikál určitou výjimkou. Muzikály se zde nehrály běžně po příliš dlouhou dobu, ale muzikál *Hair* se zde uváděl po dobu dvou let (Bártová, Nagyová, Josek, 2004).

---

<sup>9</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M. : *Muzikál Expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str. 172

<sup>10</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M. : *Muzikál Expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str. 172

premiéra na West Endu, 1968:

Shaftesbury Theatre

Premiéra: 27.9.1968

Derniéra: 1.7.1973

1997 představení

Producent: Robert Stigwood (Hischak, 2008)

Účinkovali zde tyto herci: Elaine Paige, Oliver Tobias, Paul Nicholas, Gary Hamilton, Annabel Leventon, Tim Curry, Peter Straker, Marsha Hunt, Richard O'Brien a Vince Edwards.

Zajímavostí je, že Tim Curry se s Richardem O'Brienem sešli později při díle O'Briena *The Rocky Horror Show*, v níž Tim Curry ztvárnil transvestitního Frank'n Furtera. Další zajímavostí je, že slavná „nahá scéna“, kde se herci úplně vysvlékli, byla dobrovolná. Při jednom představení se s nimi vysvlékl i producent Cameron Mackintosh.

Nahá scéna i všechny další kontroverzní prvky v *Hair* byly možné jen díky zrušení cenzury ve Velké Británii.

1.revival na Broadwayi:

V roce 1977 se na Broadwayi objevil první revival *Hair*, opět v režii Toma O'Horgana. Muzikál nebyl úspěšný a hrál se tentokrát pouhých pět týdnů.

Claude: Randall Easterbrook

Berger: Michael Hoit

Dále: Cleavant Derricks, Ellen Foley, Scott Thornton a Alaina Reed (Hischak, 2008)

Filmová verze:

1979, United Artists

Režie: Miloš Forman

Kamera: Miroslav Ondříček

Scénář: Michael Weller



Choreografie: Twyla Tharp

Claude: John Savage

Berger: Treat Williams

Sheila: Beverly D'Angelo

Woof: Don Dacus

Hud: Dorsey Wright

Jeanie: Annie Golden

Dionne: Cheryl Barnes ( Hischak, 2008 )

*„Zajímavé na této skutečnosti je několik faktů. V první řadě, že se o zfilmování Hair Forman pokoušel už záhy po svém příjezdu do Ameriky, tedy v době vrcholné slávy a aktuálnosti tohoto muzikálu. Tehdy však jako prakticky neznámý zahraniční režisér nedostal souhlas majitelů práv. Nakonec film realizoval v době, kterou většina lidí označila za nanejvýš nevhodnou. Válka ve Vietnamu skončila a Amerika prožívala jakousi kocovinu, kterou jí způsobila. Dá se říci, že film vznikl příliš pozdě nebo naopak příliš brzy. Doba nebyla natolik časově vzdálená, aby bylo možné látku chápat jako historickou.“<sup>11</sup>*

Problémem však nebyla jen doba, kdy se mohl film začít točit, ale také samotní autoři divadelní verze Jerome Ragni a James Rado: „...hlavu si stavěli také samotní autoři, kteří se hádali o každickou větu ve scénáři. Dalším neshodám zabránilo až nové uvedení Vlasů na Broadwayi- tentokrát totiž totálně propadly, a tak i autoři začali být jednání mnohem přístupnější.“<sup>12</sup> Svým způsobem je tento fakt velice zarážející a smutný. Autoři se snažili udržet dílo v koncepci, kterou mu předepsali ve scénáři, ale Forman dílo kompletně proměnil a vytratila se z něho úplně ta prvotní, základní myšlenka díla. Ovšem pro komerční film by se jistě alternativní divadelní myšlenky nehodily.

Je zde patrná totální změna děje a charakteru některých postav. Například Sheila je v divadelní verzi dívkou protestující, co si vyrábí plakáty, její vztahy jsou složité obzvláště trojúhelník Berger, Claude a ona. Zatímco ve filmu se setkáváme se Sheilou, která je prezentována jako dítě z bohaté rodiny. Forman změnil i konec příběhu tak, že ve Vietnamu neumírá Claude, ale Berger. Zde však musím podotknout, že tato změna děje byla jistě ku prospěchu finále příběhu a bylo to velmi nečekané a dechberoucí. Dále byly

<sup>11</sup> PROSTÉJOVSKÝ, M.: *Muzikál Expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str.174

<sup>12</sup> BÁRTOVÁ, M., NAGYOVÁ, A., JOSEK, J.: *Hair*, Městské divadlo Brno, 2004, str.52

některé písně úplně vyškrtnuty nebo u některých písní odebrány sloky. Písně také zpívají jiné postavy než v divadelní verzi. Například Easy To Be Hard místo Sheily ve filmu zpívá Hudova manželka ( Hischak, 2008).

Co je dle mého názoru nutné na Formanově filmu ocenit, je fakt, že herci nebyli nikým dabovaní. Vše odzpívali, zahráli a zatančili naprosto sami. Konaly se veřejné konkurzy na role v tomto filmovém zpracování, na které mohl přijít kdokoliv, aniž by měl herecké, pěvecké či taneční vzdělání. Například Cheryl Barnes, která ve filmu hraje Hudovu manželku a zpívá píseň Easy To Be Hard byla původním povoláním uklízečka.

Menší problém nastal s rolí Bergera. Jerome Ragni měl totiž na roli Bergera výsadní právo a chtěl jím být i ve Formanově filmovém zpracování. Nakonec se jí však vzdal a přenechal ji Treatovi Williamsovi, která zaujal v broadwayském uvedení *Grease* ( Bártová, Nagyová, Josek, 2004).

## 2. revival na Broadwayi:

Tato verze získala cenu Tony za nejlepší revival muzikálu.

Al Hirschfeld Theatre

Premiéra: 31.března 2009

Derniéra: 27. června 2009

Počet představení: 519

Režie: Diane Paulus

Choreografie: Karole Armitage

Kostýmy: Michael McDonald

Světelný design: Kevin Adams (dělal světelný design i dalším rockovým muzikálům na Broadwayi- American Idiot, Next To Normal a Spring Awakening)

Scénografie: Scott Pask (dělal scénu například i muzikálům Little Shop of Horrors, Nine, Cabaret a dalším)

Claude: Gavin Creel

Sheila: Cassie Levy (hrála také v muzikálech Ghost, Wicked, Hairspray a v roce 2014 bude účinkovat v Les Misérables v roli Fantine)

Berger: Will Swenson (také by měl v roce 2014 účinkovat v novém uvedení Les Misérables v roli Javerta)

Dionne: Sasha Allen

Crissy: Allison Case (hrála např. v muzikálu Mamma Mia v roli Sophie Sheridan)

Woof: Bryce Ryness

Jeanie: Kacie Sheik

### Revival na West Endu:

Gielgud Theatre, Londýn

Premiéra: 14.4.2010

Derniéra: 4.9.2010

519 představení

Obsazení bylo stejné jako v revivalu na Broadwayi. V podstatě se revival z Broadwaye přesunul do Londýna. Velmi pozitivně hodnocená byla živá kapela hrající přímo na jevišti.

### Česká premiéra:

Divadlo Pyramida, Výstaviště Praha

Premiéra: 22. prosince 1996

Derniéra: 31.ledna 1998

Producent: Agentura Orfeus

Režie: Karel David a Radek Balaš

Claude: Roman Vojtek/ Jaroslav Ešler

Berger: Martin Havelka/ Dan Vašut/ Patrik Tenev

Sheila: Ilona Csáková/ Katarína Hasprová (Prostějovský. 2008)

Pro české publikum znamenalo uvedení *Hair* dozajista velký šok. Na Výstavišti se sice hrál muzikál *Jesus Christ Superstar*, takže na rockovou hudbu bylo české divadelní publikum již přivyklé, ale jevištní projev, který s sebou do České Republiky vnesly *Hair (Vlasy)*, ten byl dozajista ve své době ojedinělý. Herci vcházeli mezi diváky, vyzívali je ať si s nimi zatančí a po celou dobu udržovali kontakt s publikem. To bylo pro české publikum, které bylo zvyklé na klasické muzikály poněkud složité, ale i přesto bylo toto uvedení významné v rámci české muzikálové scény a vznikla i nahrávka CD z tohoto představení.

#### Městské divadlo Brno:

Byla to světová premiéra divadelní verze na půdorysu filmu Miloše Formana.

Premiéra: 2.října 2004, Brno

142 repríz

Derniéra: 30.července 2005

Producent: Městské divadlo Brno

Režie a úprava: Dodo Gombár

Překlad: Jiří Josek

Choreografie: Igor Barberic

Scéna: Marek Holý

Claude: Petr Gazdík/ Jiří Ressler/ Oldřich Smysl

Berger: Ján Jackuliak/ Dušan Vitázek

Sheila: Jitka Čvančarová/ Soňa Norisová

Woof: Robert Jícha/ Oldřich Smysl/ Jakub Uličník

Hud: Martin Havelka/ Stano Slovák/ Michal Kavalčík

Jeanie: Radka Coufalová/ Markéta Sedláčková (Prostějovský, 2008)

### 3 TOMMY

*Tommy* je rocková opera z roku 1969 napsaná britskou skupinou The Who. Stejně jako u *Jesus Christ Superstar*, vznikla první nahrávka a až po té bylo dílo přeneseno na jeviště. Zajímavostí také je, že první byla filmová verze a až poté verze divadelní.

*„V primární čistě rockové nahrávce alba si vystačili ve zpěvu i instrumentaci sami členové skupiny. Postupně se dílo začalo rozvíjet a získávat nové podoby od tzv. symfonické verze s řadou známých sólistů až po filmovou verzi režiséra Kena Russela v polovině 70.let. Finální podobou pak byly verze divadelní, často inscenované jako velký scénický klip používající principy a tempo filmového střihu.“*<sup>13</sup>

#### Děj:

Britský důstojník Walker odchází na frontu bojovat v rámci druhé světové války. Jeho manželka mezitím zůstává sama a vychovává jejich novorozeného syna. Po obdržení zprávy, že je její muž mrtev si žena nachází milence. Walker však přežil a vrací se domů. Avšak doma ho čeká nemilé překvapení v podobě manželčina milence. Malý Tommy vidí, jak jeho otec zastřelil matčina milence. U soudu je však Walker zproštěn viny a malému Tommymu se rodiče snaží namluvit, že vlastně vůbec nic neviděl. V důsledku těchto událostí Tommy přestává mluvit, vidět a slyšet. Jak Tommy roste, stává se postupně jedním z nejlepších hráčů na hracím automatu. Je náhle slavný a obdivovaný. Na závěr díla se však Tommy vzdává své slávy, smiřuje se se vším a opět začíná mluvit (Hoggard, 2000).

#### Písně:

Overture , It's A Boy, Amazing Journey , Christmas, See Me, Feel Me , Fiddle About, Sensation, Acid Queen, Pinball Wizard, Go To The Mirror, Listening To You, I Believe My Own Eyes, Smash The Mirror, I'm Free, I'm Free/ Pinball Wizard (repr.), Sally Simpson, See Me, Feel Me (repr.), Listening To You (repr.), Finale (Hoggard, 2000).

---

<sup>13</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M. : *Muzikál Expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str.46

SP „Pinball Wizard“ skupiny The Who

-vydáno v březnu 1969

Původní dvojalbum v interpretaci skupiny The Who (The Who's Tommy)

-vydáno v dubnu 1969

Koncertní provedení skupiny The Who

Coliseum, Londýn, podzim 1969

Metropolitní opera, New York, 7.května 1970

Baletní nastudování

City Center, New York, 12.dubna 1971

Soubor: Les Grands Ballets Canadiens

Tommy: Alexandre Bellin

Acid Queen: Hilda Morales

Symfonická nahrávka dvojalba

-vydáno v roce 1972

Koncertní provedení

Rainbow Theatre, Finsbury Park- Londýn, 9.prosinec 1972

Tommy: Roger Daltrey  
Vypravěč: Pete Townshend  
Bratránek Kevin: John Entwistle  
Kapitán Walker: Steve Winwood  
Acid Queen (Královna drogy): Merry Clayton

#### Filmová verze

Hamdale, Velká Británie, 1975  
Producent: Robert Stigwood, Ken Russell  
Režie: Ken Russell

Dospělý Tommy: Roger Daltrey  
Mladý Tommy: Barry Winch  
Jeho matka: Ann- Margaret  
Acid Queen (Královna drogy): Tina Turner  
Pinball Wizard (Local Lad): Elton John  
Doktor, specialista: Jack Nicholson  
Frank Hobbs: Oliver Reed  
Uncle Ernie: Keith Moon

#### První divadelní verze:

1979, West End, Londýn  
bez účasti skladatele Peta Townshenda  
118 repríz

#### Premiéra na Broadwayi:

22. dubna 1993, St. James Theatre  
Režie: Des McAnuff

Choreografie: Wayne Cilento

počet představení: 900

Dospělý Tommy: Michael Cerveris

Mladý Tommy: Buddy Smith

Mrs. Walker: Marcia Mitzman

Uncle Ernie: Paul Kandel

Local Lad: Michael Arnold

Toto zpracování získalo v roce 1993 4 ceny Tony- za nejlepší režii (Des McAnuff), za nejlepší choreografii (Wayne Cilento), za nejlepší scénický design a za nejlepší světelný design. Des McAnuff a Pete Townshend byli také společně nominováni v kategorii nejlepší scénář k muzikálu (Hischak, 2008). „*Působnosti divadelní verze opery výrazně přispělo značné technické zázemí od audio a video efektů přes kaleidoskopické zadní projekce, bezpočet televizních obrazovek a vysoce kreativní svícení.*“<sup>14</sup>

---

<sup>14</sup> HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, RETYPO, Brno, 2000, str.26



## 4 STEPHEN SCHWARTZ A JEHO TVORBA

### 4.1 Godspell

Hudbu k muzikálu *Godspell* napsal Stephen Schwartz. Je to divadelní a filmový skladatel, textař a režisér. Jeho nejznámějším skladatelským počinem je muzikál *Godspell* a dále také muzikály *Pippin* (1972) a *Wicked* (2003). Napsal i některé texty k písním v rámci muzikálu *Godspell*, avšak na libretu podle evangelia sv. Matouše se nejvíce podílel John-Michael Tebelak.

V roce 1971 napsal také ve spolupráci s Leonardem Bernsteinem texty k jeho *Mass*. Napsal také texty k písním pro tyto animované filmy: *Pocahontas* (1995), *The Hunchback of Notre Dame* (1996) a *Prince of Egypt* (1998) (Hischak, 2008). Získal také tři Oscary: dva za píseň *Colours of the Wind* z animovaného filmu *Pocahontas*, ke které napsal text a třetího za píseň *When You Believe* z dalšího animovaného filmu *The Prince of Egypt*. Získal také čtyři ocenění Grammy, z toho dvě za *Godspell*. V roce 2009 vstoupil do Songwriter's Hall of Fame a Broadway Hall of Fame (Hoggard, 2000).

#### Děj:

Je to v podstatě hudební verze evangelia Sv. Matouše. Vypráví příběh Ježíše Krista od jeho křtu až po jeho smrt.

„ V prologu se objeví postupně všech deset účastníků děje (Kristus až jako poslední) v tričkách s napsanými jmény filozofů Sokrata, Nietzscheho, Tomáše Akvinského a umělců jako Da Vinci nebo Sartre se svými známými proslovy, které ale končí ve zmatku a písni o babylónské věži. Pak uvedou vstup Jana Křtitele v oblečení vojenského bubeníka se zaplátovanými kalhotami a s kbelíkem vody. Přijímají křest, svlékají si trička s nápisy a vstupují pak znovu v roztodivných kostýmech klauna, šatech a culíkách malé holky, v košili Mickey Mouse atp. .... Kristus (zde prezentován jako Stephen- the Son of God) má

*klaunovské nohavice s ostře červenými šlemi a tričkem Supermana. Své spoluhráče jmenuje svými vlastními křestními jmény a každý z nich dostává v průběhu hry příležitost k sólovému hudebnímu výstupu.“<sup>15</sup>*

### Písně:

Prologue, Tower Of Babble, Prepare Ye The Way Of The Lord, Save The People, Day By Day, Learn Your Lessons Well, Bless The Lord, All For The Best, All Good Gifts, Light Of The World, Learn Your Lessons Well (repr.), Turn Back, O Man, Alas For You, By My Side, We Beseech Thee, Day By Day (repr.), Hear Us!, On The Willows, Finale (Hoggard, 106).

Na rozdíl od *Jesus Christ Superstar* jsou zde písně oslavující Boha pojímány spíše jako gospelové kostelní písně než-li jako části sborových operních scén. Například hravá, pozitivní „Day By Day“.

*„Day by day, oh dear Lord, three things I pray  
To see Thee more clearly  
Love Thee more dearly  
Follow Thee more nearly, day by day.“*

### Premiéra na Off-Broadwayi:

Cherry Lane Theatre, New York

17.5.1971

Režie: John-Michael Tebelak

Počet představení: 2,124 (byl to 11. nejdéle uváděný muzikál na Off-Broadwayi)

Ježíš: Stephen Nathan

John/ Judas: David Haskell

---

<sup>15</sup> HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, RETYPO, Brno, 2000, str.106

Dále účinkovali: Peggy Gordon, Herb Braha, Joanne Jonas, Robin Lamont, Gilmer McCormick, Jeffrey Mylett, Lamar Alford, Sonia Manzano (Hischak, 2008)

#### Filmová verze:

Columbia, 1973

Režie: David Greene

Scénář: John- Michael Tebelak, David Greene

Ježíš: Victor Gaber

John The Baptist/ Judas: David Haskell (hrál tuto roli již v Off Broadwayské premiéře)

Dále účinkovali: Katie Hanley, Merrel Jackson, Joanne Jonas, Robin Lamont, Gilmer McCormick, Jeffrey Mylett, Jerry Sroka, Lynne Thigpen (spousta z nich již účinkovala v premiérové inscenaci na Off Broadwayi)

Na tomto filmovém zpracování je třeba ocenit umělecké vyjádření. Není to jen další z komerčních záležitostí, ale opravdu divadelní představení přenesené na filmovém plátně.

#### Premiéra na Broadwayi:

1976, Broadhurst Theatre

Režie: John-Michael Tebelak

Počet představení: 527

Ježíš: Don Scardino

John/Judas: Tom Rolfing

Dále účinkovali: Laurie Falso, Bobby Lee, Valerie Williams, Robin Lamont, Lamar Alford, Marley Sims, Elizabeth Lathram, Lois Foraker (Hischak, 2008, Hoggard, 2000)

#### Broadway revival:

2011

Ježíš: Hunter Parrish

John The Baptist/ Judas: Wallace Smith (hrál i v revivalu Hair roli Huda) (www.godspell.com)

Všichni zde byli výborní rockoví zpěváci. Uváděl se zde po devět měsíců a 24.června 2012 měl derniéru. V Americe je *Godspell* populárním muzikálem. Často se uvádí v rámci různých školních představení, zájezdových představení nebo i ve formě představení amatérských herců. Během uvádění na Broadwayi byli herci zváni do různých televizních show, kde předváděli různé písně z tohoto muzikálu, což také svědčí o jeho popularitě v USA. Tento muzikál měl blízko k mladší generaci diváků díky velmi mladému obsazení. Byli to většinou mladí herci končící školu a pro některé z nich to byl broadwayský debut.

#### Česká premiéra:

Česká premiéra *Godspellu* se odehrála 2.3.2008 na scéně Marta Divadelní fakulty JAMU v podání studentů muzikálového herectví Divadelní fakulty JAMU.

Režie: Jana Janěková

České přebásnění: Pavlína Hoggard

Choreografie: Radka Coufalová

Ježíš: Lukáš Janota

Dvojrole Jan Křtitel/ Jidáš: Tomáš Novotný

([www.musical.cz](http://www.musical.cz))

## **4.2 Pippin**

*Pippin* zaujímá jedinečné místo v rámci rockového muzikálu. Je to fascinující spojení rockové hudby a cirkusových a tanečních čísel. Pro diváky to musela být úžasná podívaná. Tento muzikál vznikl v roce 1972. Hudbu napsal Stephen Schwartz a libretto Roger O. Hirson.

#### Děj:

Pippin hledá naplnění svého života. Při tom experimentuje s válkou, drogami, sexem a politikou. A vším tímto ho provází průvodce (průvodkyně) dějem The Leading Player. Nakonec zjistí, že uspokojení nalezne jen v domácím štěstí (Hischak, 2008).

Premiéra na Broadwayi:

1972, Imperial Theatre

Režie a choreografie: Bob Fosse

Kostýmy: Patricia Zipprodt

Producent: Stuart Ostrow

1944 představení (patří mezi nejdéle hrané broadwayské muzikály)

Pippin: John Rubinstein

Charlemagne: Eric Berry

The Leading Player: Ben Vereen (na Broadwayi účinkoval o rok dříve v roli Jidáše v představení *Jesus Christ Superstar*)

Dále účinkovali: Jill Clayburgh, Leland Palmer, Irene Ryan a Christopher Chadman (Hischak, 2008).

Muzikál *Pippin* získal v roce 1973 pět ocenění Tony: za nejlepší herecký výkon v kategorii muzikálu- Ben Vereen, za choreografii a režii- Bob Fosse, za světelný design- Jules Fisher a za scénu- Tony Walton ([www.tonyawards.com](http://www.tonyawards.com)) .

Revival na Broadwayi:

2013, Music Box Theater ( v současné době je stále uváděn)

Režie: Diane Paulus

Choreografie: Chet Walker (ve stylu Boba Fosseho)

Scéna: Scott Pask

Světelný design: Kenneth Posner

Kostýmy: Dominique Lemieux

Pippin: Matthew James Thomas (do 30.3.2014), Kyle Dean Massey (od 1.4.2014)

Leading Player: Patina Miller (do 30.3.2014), Ciara Renée (od 1.4.2014)

Charles: Terence Mann

Fastrada: Charlotte D'Amboise

Catherine: Rachel Bay Jones

Berthe: Annie Potts (dříve: Andrea Martin)

Lewis: Eric Altemus

Theo: Ashton Woertz, Luke Kolbe Mannikus

Other Players: Colin Cunliffe, Fernando Dudka, Andrew Fitch, Orion Griffiths, Viktoria Grimmy, Sabrina Harper, Kelsey Jamieson, Preston Jamieson, Olga Karmanovsky, Richard Maguire, Gabrielle McClinton, Bethany Moore, Molly Tynes a Anthony Wayne (www.pippinthemusical.com).

Tento muzikál je specifický především tím, že se na něm nepodílí pouze herci, tanečníci a zpěváci, ale také gymnasti a akrobaté. Například děti z několikátých generací cirkusových rodin nebo akrobati z Cirque du Soleil.

V tomto zpracování především zaujala Patine Miller jako Leading Player, jelikož v původním uvedení tuto „cat-like“ roli nehrála žena, nýbrž muž (Ben Vereen).

Toto revivalové uvedení získalo čtyři ceny Tony : za nejlepší revival muzikálu, za nejlepší režii- Diane Paulus, za nejlepší hlavní ženskou roli v muzikálu - Patina Miller a za nejlepší vedlejší ženskou roli v muzikálu - Andrea Martin (www.tonyawards.com).

Důležitou osobností při přípravách tohoto revivalu byla režisérka Diane Paulus.

Je profesorkou Harvardské univerzity a spolupracuje mimo jiné i s Cirque du Soleil. V roce 2009 režírovala revival slavného díla George Gershwina *Porgy a Bess*, které získalo ve stejném roce ocenění Tony za nejlepší revival. Tato situace se opakovala i v roce 2009, kdy režírovala revival muzikálu *Hair* (www.pippinthemusical.com ).

V České Republice se tento muzikál zatím své premiéry nedočkal. Možná je to zčásti kvůli vysoké taneční a akrobatistické náročnosti čísel a zčásti jistě také z finančních důvodů. Financovat takto velkolepou show by bylo v českých muzikálových podmínkách jistě složité. Hlavně se současnou návštěvností českých divadel by byl finanční vklad do tohoto muzikálu byl rozhodně vyšší než-li následný zisk.

## 5 JESUS CHRIST SUPERSTAR

Stejně jako *Hair* v Americe, *Jesus Christ Superstar* autorů Andrew Lloyd Webbera (hudba) a Tima Rice (libreto) způsobil naprostý převrat v rámci muzikálového divadla. Webber a Rice tvořili ve stylu tzv. rock opery. To znamená, že jejich muzikály byly celé zpíváné, bez mluveného slova. I náročnosti jednotlivých pěveckých partů by se daly muzikály Webbera a Rice srovnávat s party operními. Právě v muzikálu *Jesus Christ Superstar* jsou sborové i sólové party velice rozsahově náročné.

*„Tématem muzikálu je sedm posledních dní Ježíše Krista. I z tohoto důvodu byl tento muzikál ve své době vnímán jako kontroverzní. Zajímavým prvkem je především to, že příběh je vyprávěn z pohledu zrádce – Jidáše.“*<sup>16</sup>

*„Ježíš je zde vyobrazen jako obyčejný smrtelník, se svými smutky, trápeními, starostmi i vztekem. Rice s Webberem zpracovali téma slávy, úspěchu a jejich hořkých důsledků. Ježíš je zde vyobrazen především jako hvězda, superstar.“*<sup>17</sup>

### Hudební stránka díla:

*„Po hudební stránce Webber v JCHS hodně pracuje s motivy charakteristickými pro jednotlivé postavy (např. kněží, Jidáš nebo Máří Magdaléna). Využil doprovodu symfonického orchestru ve spojení s rockovou kapelou, což byl rozhodně v té době originální nápad. Také si sám zapsal orchestraci.“*<sup>18</sup>

Co se textů týká nejkontroverznější texty se objevily v Jidášově písni „Superstar“:

*„Kdykoliv tě, Kriste, vidím, musím se ptát*

*Proč se ti vše vymklo z ruky? Řekl bych snad*

*Že bylo chybou strategie, v dobrém i zlém*

---

<sup>16</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.18

<sup>17</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.18

<sup>18</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.19

*Že jsi zvolil špatnou dobu a zaostalou zem  
Bez rádia, bez novin a televize  
Dá se lidem těžko prodat sebelepší vize [...]  
Co ti další tam nahoře, vyšli ti vstříc?  
Koho vlastně kromě sebe ceníš si víc?  
Dal se Buddha správnou cestou, je tam, co jsi ty?  
Co Mohamed? Pohnul horou? Máte mešity?  
Svoji smrtí Kriste, navždy rekord jsi zlomil  
Chtěl jsi zemřít dobrovolně, nebo to byl omyl?“*

Je třeba si uvědomit, že reklamu prostřednictvím televize a celkové pojetí tehdejších superstar autoři kritizovali na přelomu 60. a 70. let, tedy v době, kdy byl největší boom těchto mediálních prostředků. Dále také v podstatě kritizovali fanatismus všech světových náboženství, což bylo na dobu 60./ 70. let také hodně odvážné.

Texty Time Rice jsou úžasným způsobem napsány tak, aby dokreslily náladu již obsaženou v hudbě.

Jak bylo již výše zmíněno rozsahy jednotlivých pěveckých čísel byly veliké. Například ve skladbě „Hossana“ má soprán napsáno i as2, což se v současných muzikálech často nevidí. Jsou zde i různé disonantní postupy, což je pro zpěv ve vícehlasu rozhodně složité. Sborové scény působí navenek zdánlivě davově a jednoduše. Ale veškerá tato zvolání typu Hossana, Hey JC a další. Vše je rozepsáno do poměrně složitých akordů a disonancí.

Andrew Lloyd Webber také jistě dbal na to, aby byla hudba zasazena do místa děje. V různých hudebních předělech nám zaznívají i částečně orientální motivy navozující Izrael.

### Děj:

*„ Muzikál začíná Jidášovým varováním v písni Heaven On Their Mind, že by se vše mohlo zvrtnout. Jidáš tvrdí, že Ježíšovo učení bude v určitém okamžiku umlčeno. Vyčítá mu také, že tráví čas s Máří Magdalénou, která se prý k jeho učení nehodí. Kněží se jej začínají obávat a myslí si, že by měl zemřít. Pilátovi se zdá sen o Ježíšovi. Ježíš začíná poznávat, jak se mu jeho učení vymklo z ruky, při čísle V Chrámu. Máří Magdaléna se v písni Co na tom je tak zlého vyznává ze své lásky k Ježíšovi. Jidáš nechce od kněží*



krvavé peníze. Slíbil jim, že jim řekne, kde Ježíš bude, aby ho mohli zatknout. Při Poslední večeři v zahradě getsemanské už Ježíš ví, že ho Jidáš zradí polibkem. V árii V zahradě getsemanské se vyznává ze svých pocitů z toho, že musí zemřít. Poté je zajat strážemi. Jakmile se Ježíš stane špatným v očích vládnoucích, lidé, kteří ho ještě nedávno zbožňovali se od něj odvrací. I jeden z apoštolů- Petr ho zapře. Napřed musí Kristus předstoupit před Piláta a poté je poslán ke králi Herodovi. Zde se v muzikálu objevuje komické číslo Song krále Heroda. Jidáš, který neunesl tíhu své zrady umírá oběšením – Jidášova smrt. Příběh končí Pilátovým soudem a Ježíšovým ukřižováním.“

19

„Jevištnímu zpracování předcházelo dvojalbum, které vyšlo v roce 1970. Autoři byli inspirováni uvedením muzikálu Hair. V mnoha případech i využili interprety, kteří předtím účinkovali v Hair. Roli Jidáše na albu nazpíval Murray Head a roli Ježíše Ian Gillan, frontman Deep Purple, který později spolupracoval i s Black Sabbath.“<sup>20</sup>

premiéra na Broadwayi:

„12.července 1971 bylo zahájeno první oficiální turné tohoto muzikálu. Toto dílo mělo premiéru na Broadwayi v New Yorku 12. října 1971 v divadle Marka Hellingera v režii Toma O'Horgana. Jeho pojetí bylo oslnivé, třpytivé a trochu kýčovité. Byla to první rocková opera na Broadwayi a zároveň první Webberovo dílo na Broadwayi. Roli Ježíše ztvárnil Jeff Fenholt a Máří Magdalénu hrála pozdější filmová Máří Magdaléna Yvonne Elliman. Najednou se z neznámého britského skladatele stal král muzikálového divadla. Kritici sice toto ztvárnění posledních dní Ježíše Krista nepřijali vlídně, ale o to větší mělo toto dílo úspěch u diváků.“<sup>21</sup>

720 představení

Ježíš: Jeff Fenholt

Jidáš: Ben Vereen

---

<sup>19</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.19

<sup>20</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.17

<sup>21</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.17

Máří Magdaléna: Yvonne Elliman  
Herodes: Paul Ainsley  
Pilát: Barry Dennen (Hischak, 2008)

premiéra v Londýně:

Premiéra na West Endu se konala dne 9.8. 1972 v divadle Palace.

Tento muzikál se zde dočkal 3353 repríz.

Režie: Jim Sharman

Ježíš: Paul Nicholas (předtím hrál roli Clauda v *Hair*)

Jidáš: Stephen Tate (Pumprlová, 2012)

Filmová verze:

1973

Režie: Norman Jewison

Choreografie: Robert Iscove

Ježíš: Ted Nelly

Jidáš: Carl Anderson

Máří Magdaléna: Yvonne Elliman

Herodes: Joshua Mostel

Pilát: Barry Denham (Hischak, 2008)

„Natáčení probíhalo v Izraeli, na autentických místech. Film začíná příjezdem dodávky, ze které vyskakují herci a začínají se převlékat do kostýmů a také končí jejich nástupem do dodávky a odjezdem. Toto je trochu jiné oproti divadelní verzi. Dále je tento film zajímavý především díky hudbě, ve které se objevují nástroje, které jsou typické pro hudbu 60. let. Objevuje se zde také spousta symbolů souvisejících s válkou ve Vietnamu a 60. léty. Například apoštolové oblečení ve stylu hippies, dobové oblečení vojáků, ptáci symbolizující stíhačky i skutečné stíhačky a tanky. Je zde i poutavá choreografie a taneční scény. Nejvýraznější taneční scéna je při árii Šimona Zealota. Je zde také spousta povedených detailů, např. scéna, kdy rozezlení kněží buší do zábradlí v průběhu písně *This Jesus Must Die* nebo když se v úvodní árii *Heaven On Their Mind* nese hlas zoufalého Jidáše mezi skalami. Nejvýraznější hereckou a pěveckou osobností byl v tomto zpracování představitel Jidáše Carl Anderson. Jeho *Heaven On Their Mind* patří k nejlepším interpretacím této písně, výborně zde vystihuje veškeré své obavy.“<sup>22</sup>

#### Revival na West Endu:

1996

Režie: Gale Edwards

divadlo Lyceum

V roce 2000 byla natočena filmová verze tohoto revivalu. V ní účinkovali:

Ježíš: Glenn Carter

Jidáš: Jerome Pradon

Pilát: Fred Johanson

Máří Magdaléna: Renée Castle (Pumprlová, 2012)

#### Revival na Broadwayi:

Hrálo se pouhých šest týdnů. Muzikál nebyl úspěšný.

---

<sup>22</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.20

Režie: Gale Edwards  
Ježíš: Glenn Carter  
Jidáš: Tony Vincent  
Máří Magdaléna: Maya Days (Hischak, 2008)

### Česká premiéra

divadlo Spirála na Výstavišti v Praze  
premiéra: 22.7.1994  
1288 představení

Režie: Petr Novotný  
Dirigenti: Milan Svoboda, Arnošt Moulík, Ota Balage  
Producenti: Jozef Celder, Stanislav Aubrecht, Petr Novotný

Ježíš: Kamil Střihavka, Dan Bárta, Martin Skala, Roman Dragoun  
Jidáš: Dan Bárta, Josef Štágr, Tomáš Trapl  
Máří Magdaléna: Bára Basiková, Renáta Podlipská, Athina Langoska  
Pilát: Aleš Brichta, Pavel Polák  
Herodes: Vilém Čok, Bohouš Josef (Pumpřlová, 2012)

*„16. ledna 1994 proběhlo v Praze první kolo konkurzů na obsazení muzikálu. Konkurzy byly zajímavé především tím, že se tam neobjevovali pouze profesionální zpěváci, ale i amatérští zpěváci – rockeři. Avšak tito rockeři museli umět jak řvát, tak také dobře zpívat klasicky. Součástí konkurzu totiž byl i zpěv lidové písně. Samozřejmě součástí konkurzu byla také choreografie.“<sup>23</sup>*

Byl to vůbec první rockový muzikál uváděný v České Republice. Dočkal se obrovské popularity. Bylo to srovnatelné například s prvními díly pořadu Superstar. Byla to novinka a často byla slyšet otázka: „Už jste viděli Ježíše? Je to fakt skvělý muzikál.“ Diváci se vraceli do divadla i několikrát, což je v rámci současné muzikálové scény vzácnost a výjímka.

---

<sup>23</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012., str.22

Jedinečný zážitek z díla byl jistě i umocněn netradičním prostorem Divadla Spirála. Byly zde různé visuté plošiny, žebříky a uprostřed kruhové jeviště, což rozhodně nebylo rozložení, které lze vidět v klasickém divadle. A to vše herci v průběhu představení hojně využívali. Byl zde umožněn i opravdu blízký kontakt herců s diváky.

Sami herci byli dílem velmi nadšení. Když přicházeli na konkurzy znali většinou celé dílo nazpaměť, ne jen part role, na níž se hlásili. I to je důkazem nadšení ze strany samotných tvůrců muzikálu.

Z tohoto představení existuje CD, avšak není žádný videozáznam. Pouze amatérské záznamy diváku nebo samotných herců v nepříliš dobré kvalitě.

Byl to, co se návštěvnosti týká, nejúspěšnější český muzikál. Dodnes jsou herci, zpěváci a muzikanti, kteří se podíleli na českém uvedení *Jesus Christ Superstar* velmi vážení jak v divadelních, tak v rockových kruzích. I po slavnostní derniéře se obsazení *Jesus Christ Superstar* sešlo při sérii různých koncertů, na nichž exceloval především Jidáš – Dan Bárta.

#### Uvedení v Městském divadle Brno:

Premiéra: 12.11. 2005

Režie: Stanislav Moša

Choreografie: Vladimír Kloubek

Kostýmy: Andrea Kučerová

Ježíš: Dušan Vitázek, Robert Jícha, Oldřich Smysl

Máří Magdaléna: Ivana Vaňková, Jana Musilová

Jidáš: Ján Jackuliak, Petr Gazdík

Kaifáš: Igor Ondříček, Jan Apolenář

Herodes: Zdeněk Junák, Jan Mazák, Stano Slovák

Petr: Jakub Uličník, Rastislav Gajdoš

Annáš: Vladimír Volečko, Pěťa Brychtů

Pilát: Martin Havelka, Karel Škarka

Šimon Zélotés: Stano Slovák, Michal Kavalčík, Jan Fiala (Pumprlová, 2012, [www.mdb.cz](http://www.mdb.cz))

Uvedení v Hudebním divadle Karlín:

Premiéry: 11. a 12. listopadu 2010 (stále je toto dílo v Hudebním divadle Karlín na programu)

Režie: Gabriel Barre

Dirigenti: Kryštof Marek, Martin Kumžák

Scéna a kostýmy: Mihail Tchernaev

Sbormistr: Sára Bukovská

Choreografie: Pavel Strouhal

Světelný design: Jozef Celder

Zvuk: Petr Ackermann

Hudební nastudování, dirigent: Ota Balage

Ježíš: Kamil Střihavka

Jidáš: Václav Noid Bárta, Jan Toužimský

Máří Magdaléna: Bára Basiková, Dasha

Pilát: Václav Noid Bárta, Pavel Polák

Herodes: Jiří Korn, Ondřej Brzobohatý

Šimon Zélotés: Jaromír Holub, Peter Strenáčík ([www.hdk.cz](http://www.hdk.cz), Pumprlová, 2012)

Toto uvedení již bylo poněkud jiné než uvedení ve Spirále. Opět se zde objevil Kamil Střihavka v roli Ježíše. Co se scény týká byla řešena podstatně jinak. Co by bylo dobré vyzdvihnout je využití lavky nad jevištěm, na níž se nejčastěji objevují kněží, dále scéna oběšení je udělaná efekty tak, že Jidáš skutečně visí vznášející se nad jevištěm, také scéna při písni krále Heroda má ten správný nádech pompéznosti. Ovšem herecké obsazení již netvoří výhradně rockoví zpěváci a v některých sólových písních je to hodně poznat. Avšak při konkurzech byl výběr obsazení velmi přísný. Každý, kdo chtěl být součástí inscenace musel projít těžkou choreografickou zkouškou pod vedením

Pavla Strouhala a poté zazpívat nejméně dva hlasy ze sborových partů k muzikálu, což posuzovala zase sbormistryně Sára Bukovská. Jako revival slavného muzikálu je v současné době *Jesus Christ Superstar* velmi úspěšný.

## 6 EVITA

*„Evita vypráví příběh skutečné historické osoby Maríi Evy Duarte de Perón (7.5.1919-26.7.1952), první dámy Argentiny, která ve svých 33 letech zemřela na rakovinu. Byla druhou manželkou argentinského prezidenta Juana Peróna. Lidé jí říkali Evita. Byla to velmi charismatická žena.“<sup>24</sup>*

Tento muzikál je opět společným dílem Andrew Lloyd Webbera a Tima Rice. Získal spoustu ocenění. Například v roce 1980 New York Drama Critics Circle Award (Hischak, 2008). V roce 1980 získal také osm cen Tony: za nejlepší mužskou vedlejší roli – Mandy Patinkin, za nejlepší ženskou hlavní roli – Patti LuPone, za nejlepší libreto – Tim Rice, za nejlepší režii – Harold Prince, za nejlepší světelný design – David Hersey, za nejlepší muzikál a za nejlepší hudbu a texty písní – Andrew Lloyd Webber a Tim Rice ([www.tonyawards.com](http://www.tonyawards.com)).

Muzikál Evita je typickým příkladem rock opery. Jsou zde náročné pěvecké i hráčské party. Jsou náročné jak rytmicky, tak rozsahově. Společné s operou má i to, že je celý zpíváný, bez jakýchkoliv mluvených pasáží.

### Děj:

*„Děj muzikálu začíná ve chvíli, kdy Eva Perón umírá. Che vypráví její příběh. Příběh začíná v době, kdy Eva Duarte, nemanželské dítě, dospívá v městečku Junín. Přijíždí sem známý zpěvák tanga Augustin Magaldi – Ke hvězdám lásko dej se vést. Šestnáctiletá Eva ho přemlouvá, aby s ním mohla odjet do Buenos Aires, aby se mohla stát herečkou. On zprvu nechce, ale pak ho její půvaby přesvědčí - Buenos Aires. Eva začíná pracovat v rozhlasu, střídá vlivné milence, až na jednom benefičním koncertu potkává plukovníka Juana Dominga Peróna. Začnou spolu poměr, který důstojnický sbor a aristokracie sledují s nelibostí. Eva vyhání z Perónova domu jeho milenku – U dalších dveří. Díky vzpouře armády je Perón zbaven všech funkcí a zatčen. Lid protestuje a žádá Perónovo propuštění. Perón s Evou uzavírají sňatek. Perón vítězí v prezidentských volbách. Eva je představena na Balkóně Casa Rosada jako první*

---

<sup>24</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.24



dáma – *Utiš se, má Argentino. Evě jako první dámě je svěřen sekretariát Úřadu práce a sociálních věcí. Staví se také do čela Sdružení pro volební právo žen. Perón nastoluje politický režim se silnými totalitními prvky. Eva se mstí aristokracii za urážky tím, že si kupuje drahé róby a zdobí se šperky – Duhová. Eva vyráží na propagandistickou cestu po Evropě – Rainbow Tour. V roce 1947 je ženám přiznáno volební právo. Eva zakládá nadaci Nadace sociální pomoci Marii Evy Duarte de Perón. V roce 1950 u ní lékaři zjistili rakovinu. Eva se odmítá léčit. Stále se snaží bojovat, „pomáhat“ svému lidu, svým descamisados, kteří jí rozumí, ale nemoc je nakonec silnější. Dne 1.5.1952 přednáší svůj poslední veřejný projev – Poslední projev/ Modlitba. Příběh je vyprávěn s nadsázkou a ironií z pohledu vypravěče Che.“<sup>25</sup>*

*„U Evity, stejně jako u Ježíše, vznikla první nahrávka, dvojalbum v roce 1976 a až poté bylo dílo přeneseno na jeviště v roce 1978. Na nahrávce nazpívala part Evity Julie Covington. Ta však odmítla hrát tuto roli i v jevištním zpracování.“<sup>26</sup>*

#### Hudební stránka díla:

Co se rozsahu jednotlivých partů týká je muzikál *Evita* ještě více náročný než-li *Jesus Christ Superstar*. Obzvláště part Evity je velice těžký po pěvecké stránce. Písně v tomto muzikálu jsou však náročné i na rytmus. V rychlejších písních se Andrew Lloyd Webber snažil navodit atmosféru Argentiny a to za využití latinskoamerických rytmů, například v písni „Buenos Aires“.

Výstižně popisuje postavu Evity ve své písni „High Flying Adored“ vypravěč příběhu Che, texty byly opravdu naprosto sedící k příběhu (jak k negativním, tak k pozitivním stránkám osobnosti Evity):

*„High Flying Adored  
so young, the instant queen  
A rich beautiful thing*

---

<sup>25</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.24-25

<sup>26</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str.26

*Of all the talents across between  
A fantasy of the bedroom and a saint  
You were just a backstreet girl,  
Hustling and fighting  
Scratching and biting.“*

Premiéra na West Endu:

21.6.1978, Prince Edward's Theatre

Režie: Harold Prince

Evita: Elaine Paige

Che: David Essex

Perón: Josh Ackland (Pumprlová, 2012)

Premiéra na Broadwayi:

25.9.1979, Broadway Theatre

1567 repríz

Režie: Harold Prince

Produkce: Robert Stigwood

Choreografie: Larry Fuller

Světelný design: David Hersey

Kostýmy a scéna: Timothy O'Brien a Tazeena Firth

Evita: Patti LuPone

Che: Mandy Patinkin

Perón: Bob Gunton

(Pumprlová, 2012, [www.tonyawards.com](http://www.tonyawards.com), Hischak, 2008)

Filmové zpracování:

1996, Hollywood Pictures

Režie: Alan Parker –natočil také filmové muzikály *Fame* (1980) a *Pink Floyd-The Wall* (1982)

Scénář: Oliver Stone –napsal scénář také k rockovému filmu o skupině *The Doors*

Evita: Madonna

Che: Antonio Banderas

Perón: Jonathan Pryce

Augustin Magaldi: Jimmy Nail

Perónova milenka: Andrea Corr

(Hischak, 2008)

„Lloyd Webber společně s Timem Ricem dopsali pro filmové zpracování novou píseň *You Must Love Me*, za níž získali Oscara.“<sup>27</sup>

#### Česká premiéra:

Český překlad: Jiří Bryan

Režie: Petr Novotný, Roman Štolpa

Hudební nastudování: Milan Svoboda

Dirigenti: Milan Svoboda, Ota Balage

Choreografie: Ivanka Kubicová

Hlasový poradce: Eduard Klezla

Výprava: Ivo Žídek

Kostýmy: Irena Greifová

Výtvarník světél: Jozef Celder

Mistr zvuku: Petr Ackermann

Sbormistr: Irena Pluháčková (Panenka, 2008)

Evita: Radka Fišarová, Tereza Slouková

Perón: Petr Spálený, Josef Štágr, Jiří Bareš

---

<sup>27</sup> PUMPRLOVÁ, V.: *Andrew Lloyd Webber a jeho muzikálová tvorba*. Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, Olomouc, 2012, str. 28

Che: Dan Bárta, Martin Havelka, Josef Štágr

Perónova milenka: Kateřina Nováková, Kateřina Pospíšilová

Augustin Magaldi: Karel Černoch, Jindřich Vobořil (Pumprlová, 2012)

Česká premiéra proběhla 29.9.1998 v divadle Spirála na pražském Výstavišti. Obě dvě představitelky Evity byly velmi mladé studentky Konzervatoře Jaroslava Ježka. Tato role proslavila především Radku Fišarovou, která je od té doby stále obsazovaná do dalších českých i zahraničních muzikálů. Opět se pro předání zážitku z muzikálu vyplatil prostor divadla Spirála. Nejvíce toho využíval vypravěč příběhu Che, který takto na vzdálenost paže promlouval k divákům. Na tomto uvedení se sešla velká část týmu, který se podílel i na české premiéře muzikálu *Jesus Christ Superstar*.

#### Uvedení v Městském divadle Brno:

Nové české libreto: Michael Prostějovský

Premiéra: 28.3.2009

Režie a scéna: Pavel Fieber

Choreografie: Vladimír Kloubek

Kostýmy: Andrea Kučerová

Dramaturgie: Pavlína Hoggard

Evita: Hana Holišová, Ivana Skálová, Radka Coufalová

Che: Jan Jackuliak, Dušan Vitázek

Perón: Igor Ondříček, Karel Škarka

Augustin Magaldi: Jiří Mach, Radek Novotný, Robert Jícha

Perónova milenka: Johana Gazdíková, Mária Lalková (www.mdb.cz, Pumprlová, 2012)

#### Uvedení v Divadle Josefa Kajetána Tyla v Plzni:

Premiéra: 3.12.2011

Přebásnění: Michael Prostějovský

Režie: Roman Meluzín

Choreografie: Pavel Strouhal

Dirigenti: Pavel Kantořík, Martin Kumžák

Evita: Soňa Borková, Ivana Skálová

Che: Roman Říčař

Perón: David Uličník

Augustin Magaldi: Jozef Hruškoci, Martin Hubeňák

Perónova milenka: Eva Marešová, Jitka Cafourková, Petra Vraspírová (www.djkt-plzen.cz, Pumprlová, 2012)

V současné době je muzikál *Evita* na repertoáru Národního Divadla Moravskoslezského v Ostravě.

České přebásnění: Michael Prostějovský

Režie: Petr Gazdík

Hudební nastudování: Jakub Žídek

Dirigent: Jakub Žídek/ Marek Prášil

Choreografie: Lucie Holánková

Scéna: Ondřej Zicha

Kostýmy: Veronika Hindle

Maria Eva Duarte de Peron: Hana Fialová/ Radka Coufalová

Che: Petr Gazdík/ Tomáš Savka/ Robert Jícha

Juan Domingo Perón: Marcel Školout/ Milan Němec

Augustín Magaldi: Roman Harok/ Robert Jícha

Perónova milenka: Veronika Gidová/ Martina Šnytová

([www.ndm.cz](http://www.ndm.cz))

## 7 The Rocky Horror Show, The Rocky Horror Picture Show

Hudbu, libreto a texty písní napsal Richard O'Brien (Muzikál Expres, s.220). Samotný autor si i v premiéře v Anglii, na Broadwayi a ve filmové verzi zahrál roli Riff-Raffa. „*Rocky Horror Show je jen vážně míněnou parodií s temperamentem 50. let, ve kterých se také příběh odehrává. Jde o mozaiku absurdit a reflexí, kombinovanou s elixírem poblouznění.*“<sup>28</sup> Oblíbená je především filmová verze tohoto muzikálu *The Rocky Horror Picture Show*. Půlnoční promítání tohoto filmového muzikálu se staly v USA a ve Velké Británii kultovní záležitostí.

### Děj:

Mladý a naivní pár Janet a Brad se dostávají do vily transvestity Frank N. Furtera, který zde žije se svým stvořením Rockym a dalšími bizarními přáteli a sloužícími. Frank N. Furter sexuálně touží po obou Bradovi i Janet, avšak ti jsou nakonec zachráněni Dr. Scottem (Hischak, 2008).

### Písně:

Science Fiction, Damn It, Janet, Over At The Frankenstein Place, Sweet Transvestite, Time Warp, The Sword Of Damocles, Charles Atlas Song, What Ever Happened To Saturday Night, Touch A Touch Me, Once In A While, Eddie's Teddy, Planet, Schmanet (Wise Up, Janet Wise), Floorshow (Rose Tint My World), Going Home, Super Heroes, Science Fiction (repr.) (Hoggard, 2000).

I z textů písní je patrné, že se jedná o parodii. To je hlavní výsada tohoto muzikálu, že dokáže pobavit. Například v písni „Touch A Touch Me“ si Richard O'Brien dělá legraci z erotických a zároveň naivních filmů té doby:

*„I was feeling done in, couldn't win*

*I'd only ever kissed before.*

*I though there's no use getting into heavy petting*

*It only leads to trouble and seat wetting.*

---

<sup>28</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál Expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str.221

*Now all I want to know is how to go  
I've tasted blood and I want more  
I'll put up no resistance, I want to stay the distance  
I've got an itch to scratch, I need assistance.  
Touch a touch a touch me, I wanna be dirty  
Thrill me chill me fulfil me  
Creature of the night  
Then if anything grows while you pose  
I'll oil you up and rub you down  
And that's just one small fraction of the main attraction  
You need a friendly hand and I need action.  
Touch a touch a touch me, I wanna be dirty  
Thrill me fill me fulfil me  
Creature of the night.“*

V podobném duchu se nesou i další písně tohoto díla. Melodie jsou velice zapamatovatelné a hodně je již od začátku hudba rytmická a energická. Velmi energizující a upoutávající pozornost jsou především tyto dvě písně u začátku díla: „Sweet Transvestite“ a „Time Warp“.

#### Světová premiéra:

Royal Court Theatre Upstairs, Londýn, 19. června 1973, záhy na to přeneseno do prostor zchátralého kina King's Road ve čtvrti Chelsea, hrálo se zde přes pět let (Hischak, 2008).

Producent: Michael White

Režie: Jim Sharman

Vypravěč: Jonathan Adams

Frank'n'furter: Tim Curry



Janet Weiss: Julia Covington

Brad Majors: Christopher Malcom

Riff-Raff: Richard O'Brien

Eddie/ Dr. Everent Scott: Paddy O'Hagan (Prostějovský, 2008)

*„Rocky stojí na hranici mezi divadlem a filmem; značný vliv na inscenační podobu díla mělo kino a jeho prostor, kde bylo také uváděno, kde se během představení jedlo, pilo a kouřilo.”<sup>29</sup>*

Broadwayská premiéra:

David Belasco Theatre, New York

Premiéra: 10.března 1975

45 repríz

Derniéra: 5.dubna 1975

Producent: Lou Adler

Režie: Jim Sharman

Scéna: Brian Thompson

Vypravěč: John Newman

Frank'n'further: Tim Curry

Janet Weiss: Abigale Hanes

Brad Majors: Bill Miller

Riff-Raff: Richard O'Brien

Eddie/Dr.Everent Scott: Meat Loaf

Rocky Horror: Kim Milford

---

<sup>29</sup> HOGGARD, P.: *Muzikál na prahu tisíciletí*, RETYPO, Brno, 2000, str.27

Magenta: Jamie Donnelly  
Columbia: Bonnie Enten  
Narrator: William Newman  
(Prostějovský, 2008, Hischak, 2008)

V Londýně byl tento muzikál velkým hitem, ale na Broadwayi propadl. Úspěchu se v Americe dostalo až filmové verzi.

Filmová verze- THE ROCKY HORROR PICTURE SHOW:

20th Century Fox, Velká Británie, 1975

Producent: Michael White a John Goldstone

Režie: Jim Sharman

Choreografie: David Torugi

Vypravěč: Charles Gray

Frank'n'further: Tim Curry

Janet Weiss: Susan Sarandon

Brad Majors: Barry Bostwick

Riff-Raff: Richard O'Brien

Eddie: Meat Loaf

Dr.Everent Scott: Jonathan Adams

Magenta: Patricia Queen

Columbia: Nell Campbell

Rocky Horror: Peter Hinwood

( Prostějovský, 2008, Hischak, 2008)

„*Slogan filmu, ale i divadelní verze zní: „Nesni, ale prožívej!*“<sup>30</sup> Filmová verze se stala velmi rychle kultovním filmem. Lidé chodili na půlnoční představení do kin v kostýmech, s rekvizitami a zpívali si společně s herci na plátně jejich oblíbené písně. Barry Bostwick a Susan Sarandon se stali slavnými právě díky tomuto filmu (Hischak, 2008).

---

<sup>30</sup> PROSTĚJOVSKÝ, M.: *Muzikál expres*, Větrné mlýny, Brno, 2008, str. 221

### Revival na Broadwayi:

2000, The Circle in the Square Theatre

počet představení: 356

Režie: Christopher Ashley

Choreografie: Jerry Mitchell

Scéna: John Rockwell (s.635-636, The Oxford Companion to the American Musical)

Dr.Frank-N-Further: Tom Hewitt

Janet Weiss: Alice Ripley

Brad Majors: Jarrod Emick

Riff Raff: Raúl Esparza

Magenta: Daphne Rubin-Vega

Eddie/ Dr. Scott: Lea DeLaria

Columbia: Joan Jett

Rocky Horror: Sebastian LaCause

Vypravěč: Dick Cavett (Hischak, 2008)

Toto broadwayské uvedení již bylo úspěšné. Lidé znali slavnou filmovou verzi a navíc při tomto divadelním představení byly divákům rozdány rekvizity potřebné k jejich zapojení do děje, čímž se navodila atmosféra, kterou znali z kin (Hischak, 2008).

### Slovenská premiéra:

Divadlo Aréna, Bratislava

Premiéra: 2. prosince 2005

49 repríz

Derniéra: 6.listopadu 2006

Producent: Ol'ga Jaklová

Režie: Josef Bednárík

Překlad do slovenštiny: Andrej Šútovec

Scéna: Pavol Andraško

Kostýmy: Lúdmila Városová

Vypravěč: Marián Slovák/ Karol Čálik

Frank´n´furter: Csongor Kassai/ Ján Koleník/ Milan Ješko

Janet Weiss: Lucia Šoralová/ Kristína Turjanová/ Anna Repková

Brad Majors: Stano Král/ Radovan Milic

Riff-Raff: Viktor Horjan/ Marián Labuda ml.

Eddie/Dr.Everent Scott: Martin Hudec/Stanislav Hulala (Prostějovský, 2008)

*„Do divadelnej akcie boli zapojeni aj diváci, ktorí podľa pokynov na svetelných tabuliach reagovali na predstavenie výkrikmi, vydávaním zvukov, hádzaním rýže či striel´aním z vodnej pištole.“<sup>31</sup>*

---

<sup>31</sup> <http://www.divadloarena.sk/ponuka/detail/93>

## 8 RENT

Autor libreta, textů a hudby k tomuto muzikálu Jonathan Larson (1960-1996) našel inspiraci a námět v opeře Gioccoma Pucciniho *La Bohème*. Larson zemřel v roce 1996, ještě před premiérou svého díla. Avšak do příprav muzikálu rozhodně zasahoval. Trval například na tom, že se musí udržet rockový beat u všech písní, ale nikdy to nesmí znemožnit porozumění a slyšitelnost textu (Everett,2002).

„*Muzikál byl poprvé předveden v roce 1994 v New York Theatre Workshop. Premiéra se konala 26. února 1996 v New Yorku a 29. dubna téhož roku se představení stěhovalo do broadwayského Nederlander Theatre. Postupně se zařadil Rent mezi úspěšné tituly na Broadwayi. Poslední představení původní produkce se konalo 7. září 2008. Rent vyhrál vedle dalších ocenění také prestižní divadelní cenu Tony za nejlepší muzikál a v roce 1996 Pulitzerovu cenu.*“<sup>32</sup> Pulitzerova cena za drama je nejprestižnějším oceněním ze všech, které se v kategorii drama udělují. Za celou dobu své existence byla tato cena udělena pouze sedmi muzikálům, jedním z nichž je právě Rent. A je také jediným rockovým muzikálem, který tuto cenu získal. Pulitzerova cena se v kategorii dramatu uděluje, pokud je muzikál velkým přínosem v daném oboru tvorby a může mít význačný vliv na změny v tomto žánru. V roce 1996 získal tento muzikál také New York Drama Critics Circle Award (Hischak, 2008).

Tento muzikál je specifický především tím, že se v něm objevují témata, která by v muzikálech z dřívějších let byla naprostým tabu: homosexualita, bisexualita, transsexualita, AIDS a další. Je to také první muzikál zpracovávající téma drog vůbec. Vše je však propojeno pozitivním mottem muzikálu: *No day, but today*. Vzhledem k tomu, že je toto dílo o mladých lidech a pro mladé lidi je tomu uzpůsoben i jazyk. Objevují se zde hovorové výrazy a sprostá slova. Např. v písni Tango Maureen zaznívá:

*This is weird, i 's weird*

*Very weir, fuckin´ weird*

---

<sup>32</sup> <http://www.musical-opereta.cz/svetoznamy-muzikal-rent-ceka-ceska-premiera-zatim-v-anglictine>

Hodně kontroverzní je také scéna, v níž Maureen ukáže zadek. Dalším velmi výrazným prvkem tohoto muzikálu jsou sborové písně, ve kterých jsou specifické vícehlasy v rockové aranži. Velmi mne zaujalo také to, že je zde poměrně velký počet hlavních postav, ale každá má svůj prostor a hloubku.

### Děj:

Hlavním vypravěčem příběhu je Mark. Je to svým způsobem zvláštní postava. Je jakoby mimo vše a stále dění okolo sebe dokumentuje. Žije společně s HIV pozitivním hudebníkem Rogerem. V první polovině muzikálu se seznamujeme s hlavními postavami a jejich trablemi s láskou. Roger se i přes své zapření zamiluje do tanečnice Mimi. Markova bývalá přítelkyně Maureen začne randit s právníčkou Joanne a bývalý profesor Tom Collins nachází lásku u transsexuála Angela. Druhá půlka muzikálu je především drama. Angel umírá na AIDS. Roger se pohádá s Mimi a ta málem umírá na důsledek návratu k drogám také. Avšak vše končí tím, že všichni nachází oporu a naději jeden v druhém, ve svých přátelstvích a láskách.

Mottem muzikálu je „Žij dneškem.“ A o tom přesně tento muzikál je. Hlavní postavy ví, že „Everyday is rent.“- každý den je vypůjčený a podle toho se snaží žít každý svůj den naplno.

### Písně:

Tune Up/Voice Mail No.1, Rent, You Okay Honey?, One Song Glory, Light My Candle, Voice Mail No.2, Today 4 U, You'll See, Tango: Maureen, Life Support, Out Tonight, Another Day, Door/ Wall, On The Street, Santa Fe, I'll Cover You, Will I? , We're Okay, Christmas Bells, Over The Moon, La Vie Boheme/ I Should Tell You, Seasons Of Love, Happy New Year/ Voice Mail No.3, Take Me Or Leave Me, Without You, Voice No.4, Contact, Halloween, Goodbye, Love, What You Own, Voice Mail No.5, Finale, Your Eyes (Hoggard, 2000).

V textech písní se často objevuje repetice avšak jako prvek zesílení emoce obsažené v písni. Příkladem může být píseň „Without you“, kde Mimi popisuje, jaký je svět bez Rogera. Popisuje vše krásné, ale na konci verše dodává, že ačkoli si děti hrají, tráva je zelená, slunce pálí, tak ona bez něj zemře, že život kolem jde sice dál, ale ne ten její bez něj. Další využití této repetice je v písni „Seasons of Love“, v níž se naustále opakuje

spojení „five hundred twenty five thousand“ a odpočítává se čeho - vzácných momentů nebo cest, co si chci plánovat. Dále se v písni vyjmenovává, v jakých jednotkách by se 525 000 minut mohlo měřit: ve východech a západech slunce, v půlnocích, v šálcích kávy, v palcích, v mílich, ve smíchu, v hádkách, v pravdách, co pochopíme, nebo podle toho, jak často pláčeme, v mostech, které za sebou pálíme nebo v tom, jak umíráme.

Do češtině je přeložena zatím jen jedna píseň z tohoto muzikálu: „Seasons of Love“- „Čas měř jen láskou“:

*„ Když 365 krát do roka svítá  
tak aspoň tolikrát někdo noc co noc sní  
Když 365 krát do roka svítá  
Jak jinak změříš krásu těch dní  
Zda v ránech či v nocích  
Či ve dnech či v šálcích kávy  
Či v mílich, či v hádkách  
V tom o čem sníš  
Tak když 365 krát do roka svítá  
Čím řekni mi čím  
Ten rok odměříš  
A co tak láskou  
A co tak láskou  
A co tak láskou  
Co když se dá  
Čas měřit láskou  
Když 365 krát do roka svítá  
Tak přesně tolikrát může rok za to stát  
Když 365 krát do roka svítá  
Tak v čem změřit úspěchy nebo význam lidských ztrát  
Snad ve lstech a lžích  
Nebo v pravdách co znáš  
Kde zní dětský smích  
Nebo tam kde zní pláč... “*

Off-Broadwayská premiéra:

New York Theatre Workshop, New York, 26. ledna 1996

49 repríz

derniéra: 31. března 1996

producent: New York Theatre Workshop

Režie: Michael Greif

Scéna: Paul Clay

Roger Davis: Adam Pascal

Mark Cohen: Anthony Rapp

Mimi Marquez: Daphne Rubin-Vega

Maureen Johnson: Idina Menzel

Tom Collins: Jesse L. Martin

Angel Schunard: Wilson Jermaine Heredia (Prostějovský, 2008)

Broadwayská premiéra:

Nederlander Theatre, New York, 29. dubna 1996

5012 repríz - 7.nejdéle hranný muzikál na Broadwayi (Hischak, 2008)

Producent: Jeffrey Seller, Kevin McCollum, New York Theatre Workshop

Režie: Michael Greif

Choreografie: Marlies Yearby

Scéna: Paul Clay

Světelný design: Blake Burba

Roger Davis: Adam Pascal

Mark Cohen: Anthony Rapp



Mimi Marquez: Daphne Rubin-Vega  
Maureen Johnson: Idina Menzel  
Tom Collins: Jesse L. Martin  
Angel Schunard: Wilson Jermaine Heredia  
Benjamin Coffin III.: Taye Diggs  
(Prostějovský, 2008)

Toto uvedení získalo 4 ceny Tony. Za nejlepší muzikál, libreto, hudbu a texty a za mužskou vedlejší roli- Wilson Jermaine Heredia. Dále byli za tento muzikál na cenu Tony nominováni: Marlies Yearby (choreografie), Michael Greif (režie), Blake Burba (světelný design), Adam Pascal (hlavní mužská role v muzikálu), Daphne Rubin-Vega (hlavní ženská role v muzikálu) a Idina Menzel (vedlejší ženská role v muzikálu) ([www.tonyawards.com](http://www.tonyawards.com)).

Byl to po *Hair* druhý muzikál, který by se dal zařadit k muzikálům obsahujícím prvky „in-yer-face theatre“- to znamená k divadlu, které šokuje a přináší skutečnosti před kterými nelze zavírat již déle oči. Bylo to první celosvětově známé divadelní dílo zabývající se nemocí AIDS, jejími příčinami a důsledky.

#### Filmová verze:

Tento muzikál má i své filmové zpracování. Ve filmové verzi se mi moc líbila práce s kulisami. Například při scéně v metru, tanec okolo tyčí a houpání se na držadlech nebo Angel v Markově bytě, když při své písni bubnuje na trubky.

Revolutions Studios/ Columbia Pictures, USA, 2005

Producent: Jane Rosenthal, Robert De Niro

Režie: Chris Columbus

Scénář: Stephen Chbosky

Choreografie: Keith Young

Výprava: Howard Cummings

Roger Davis: Adam Pascal  
Mark Cohen: Anthony Rapp  
Mimi Marquez: Rosario Dawson  
Tom Collins: Jesse L. Martin  
Angel Schunard: Wilson Jermaine Heredia  
Maureen: Idina Menzel  
Joanne: Tracie Thoms  
Benny: Taye Diggs  
(Prostějovský, 2008)

Sešlo se zde téměř celé původní obsazení z Broadwaye.

Slovenská premiéra:

Než se dočkal své premiéry v České republice, byl tento muzikál uveden v bratislavském divadle Aréna. Herce doprovázela živá rocková kapela a texty písní byly přeloženy do slovenštiny.

Režie: Martin Čičvák

Překlad: Zuzana Šajgalíková, Martin Čičvák, Tono Popovič, Milan Malinovský

Obsazení bratislavské verze:

Mark: Jan Slezák/ Martin Madej/ Vilo Csontos  
Mimi: Dáša Šarkozyová/ Milena Minichová  
Roger: Braňo Deák/ Martin Durkáč  
Maureen: Natália Puklušová/ Barbora Švidráňová  
Joanne: Kristína Greppelová/ Viktória Matušovová  
Collins: Tomáš Palonder  
Angel: Lukáš Pišta/ Martin Písařík  
Benny: Gabriel Tóth/ Peter Pecha  
([www.divadloarena.sk](http://www.divadloarena.sk))

### Česká premiéra:

V České republice bylo toto dílo poprvé uvedeno 8. srpna 2013 v pražském Divadle Na Prádle. Byla to série představení v anglickém jazyce. V současné době je připravováno uvedení v Divadle Kalich, v březnu 2014 opět v anglickém jazyce s českými titulky a od září 2014 v kompletním českém překladu. Obsazení by mělo být stejné jako v Divadle Na Prádle.

Český tvůrčí tým si velice očividně vzal za předlohu *Rent: Filmed Live on Broadway* z roku 2008, avšak především ty dobré věci z tohoto filmu.

### Tvůrčí tým v Divadle Na Prádle:

Režie: Steve Josephson

Choreografie: Tod A. Kubo

Hudební úprava: Aleš Háva

Vokální nastudování: Ondřej Izdný

Kostýmy: Laco Hudec

### Obsazení v Divadle Na Prádle:

Mark Cohen: Ondřej Izdný/ Tomáš Vaněk

Roger Davis: Roman Tomeš/ Michael Kluch

Mimi Marquez: Markéta Procházková/ Michaela Doubravová

Tom Collins: Martin Šemík/ Oldřich Smysl

Maureen Johnson: Michaela Nosková/ Barbara Chybová

Joanne Jefferson: Tereza Martinková/ Michaela Nosková

Angel Dumott Schunard: Lukáš Pečenka/ Oldřich Anton Vojta

Benjamin Coffin III. : Jan Kopečný/ Milan Malinovský

Company: David Bouša, Andrea Cejpková, Lili Chu, Kateřina Herčíková, Jamie King,

Karel Korsá, Jiří Kúdela, Michael Kluch, Petr Ryšavý, Barbora Smejkalová, Lindsay

Taylor, Hedvika Tůmová

([www.rent-musical.com](http://www.rent-musical.com))

Muzikál měl svou obnovenou premiéru v Divadle Kalich, avšak stále v anglickém jazyce. Své české premiéry se dočká v září 2014.

Při premiéře v Divadle Kalich mě především zaujaly sborové scény. Když začali postupně zpívat všichni z company, šla z toho husí kůže. Také mě velice zaujalo rozdělení menších rolí v rámci company. Každý z herců se skvěle hodil na tu svou roli-ať větší či menší. Úžasné byly například telefonáty rodičů. Velkým plusem tohoto muzikálu je, že jak při sborových, tak při sólových písních bylo jeviště stále plné energie.

Kulis na scéně nebylo mnoho, ale práce s nimi byla úžasná. Například lezení po štaflích nebo zeď s plakáty, co se v další scéně změnila na stůl. Vše bylo velice dobře propracované. Líbilo se mi také využívání postranních balkónů. Došlo tak k velmi blízkému kontaktu s publikem.

#### Tvůrčí tým v Divadle Kalich:

Režie: Steve Josephson

Choreografie: Tod A. Kubo

Hudební nastudování: Aleš Háva

Kostýmy: Laco Hudec

Producent: Miriam Landa, Steve Josephson

Překlad: Milan Malinovský

#### Obsazení v Divadle Kalich:

Mark Cohen: Tomáš Vaněk/ Jay DeYonker

Roger Davis: Roman Tomeš/ Michael Kluch

Mimi Marquez: Markéta Procházková/ Michaela Doubravová

Tom Collins: Zbyněk Fric/ Oldřich Smysl/ Martin Šemík

Angel: Lukáš Pečenka/ Laco Hudec/ Oldřich Anton Vojta

Maureen Johnson: Barbara Chybová/ Kateřina Nováková

Joanne Jefferson: Lucie Bakešová/ Vendula Příhodová

Benjamin Coffin III.: Milan Malinovský/ Josef Guruncz

Company: Veronika Bošjaková, Kateřina Herčíková, Lukáš Jedlička, Lukáš Jedlička,  
Jamie King, Karel Korsa, Filip Kotek, Jiří Kůdela, Petr Ryšavý, Bára Smejkalová, Nikoleta  
Spalasová, Lindsay Taylor, Hedvika Tůmová, Milan Zítka  
([www.divadlokalich.cz](http://www.divadlokalich.cz))

## 9 SPRING AWAKENING

Hudbu k tomuto muzikálu napsal Duncan Sheik a libreto podle dramatu Franka Wedekinda z roku 1891 Steven Sater. Tento muzikál se zabývá kontroverzními tématy - láska a těhotenství mladistvých, nedostatečná sexuální výchova ze strany učitelů a rodičů, homosexualita a zneužívání dcer jejich otci. *Spring Awakening* je blízky především mladým divákům ztotožňujícím se s texty písní „Totally Fucked“ nebo „Bitch of Living“.

### Děj:

Děj nás zavádí do německého městečka 19. století, kde mladí teenageři bojují s dospíváním, jsou sexuálně zmatení a důsledkem příliš přísné výchovy ze strany rodičů a učitelů dochází k zoufalým řešením. Jsou zde tři hlavní postavy Melchior, Moritz a Wendla. Moritz spáchá sebevraždu, a ze sexuálního vztahu s Melchiorem vychází Wendla těhotná. Melchior je poslán do polepšovny a ona na potrat, který je však proveden neodborně a Wendla umírá. Melchior zůstává sám s duchy Moritze a Wendly.

### Hudební stránka díla:

Muzikál *Spring Awakening* je směsicí různých hudebních stylů, z nichž převažuje rock, ale je zde také velká míra folku, vycházejícího z typicky americké tradice. Texty písní jsou velmi kontroverzní a poetické zároveň. Je v nich hloubka a na muzikálové texty překvapivě i sarkasmus. Příkladem může být píseň „Whispering“:

*„Whispering*

*Here the ghosts in the moonlight*

*Sorrow doing a new dance*

*Through their bones, through their skin*

*Listening*

*To the souls in the fool's night*

*Fumbling mutely with their rude hands*

*And there's heartache without end*

*See the father bent in grief*

*The mother dressed in mourning*

*Sister crumbles, and the neighbors grumble*

*The preacher issues warnings*  
*History*  
*Little miss didn't do right*  
*Went and ruin all the true plans*  
*Such a shame. Such a sin. ... "*

Premiéra na Broadwayi:

Nejprve se dílo hrálo na Off-Broadwayi, ale ještě ten samý rok bylo přesunuto na Broadway.

Eugene O'Neill Theatre, 2006

Režie: Michael Mayer

Choreografie: Bill T. Jones

Světelný design: Kevin Adams

Scéna: Christine Jones

Kostýmy: Susan Hilferty

Moritz: John Gallagher, Jr.

Melchior: Jonathan Groff

Wendla: Lea Michele (známá z hudebního seriálu *Glee*)

Dále účinkovali: Stephen Spinella, Christine Eastbrook, Jonathan B. Wright, Lilli Cooper, Skylar Astin a Lauren Pritchard.

V roce 2007 získal tento muzikál 8 cen Tony: za nejlepší muzikál, nejlepší libreto - Steven Sater, za nejlepší hudbu a texty písní - Duncan Sheik a Steven Sater, za nejlepšího herce ve vedlejší roli v muzikálu - John Gallagher Jr. za roli Moritze, za světelný design- Kevin Adams, za režii - Michael Mayer, za choreografii - Bill T. Jones a za orchestraci- Duncan Sheik. Dále byli v nominacích: za hlavní mužskou roli v muzikálu - Jonathan Groff, za scénu- Christine Jones a za kostýmy Susan Hilferty.

([www.tonyawards.com](http://www.tonyawards.com))

Tento muzikál získal ve stejném roce také New York Drama Critics Circle Award (Hischak, 2008).

#### Česká premiéra:

U nás tento muzikál v české premiéře zinscenovalo Městské divadlo Brno s českým názvem *Probuzení jara*. K žádnému pohoršení ze strany obecnstva zde nedošlo. Muzikál byl na stránkách divadla doporučovaný divákům starším patnácti let. Bylo to zatím jediné uvedení tohoto muzikálu v České Republice.

Režie: Stanislav Moša

Asistent režie: Petr Gazdík, Ján Jackuliak

Překlad: Jiří Josek

Choreografie: Aneta Majerová

Kostýmy: Andrea Kučerová

Dramaturg: Klára Latzková

Scéna: Jaroslav Milfajt

Hudební nastudování: Karel Škarka

Dirigent: Martin Procházka, Karel Škarka

#### Obsazení:

Melchior: Jiří Mach/ Ondřej Bábora

Moric: Vojtěch Blahuta/ Lukáš Janota/ Ján Jackuliak

Otto Majer, Reinhold: Ján Jackuliak/ Jakub Uličník/ Petr Šmírák

Georg Zimmer: Radek Novotný/ Vladimír Řezáč

Jenda Rilke, Albrecht: Jakub Przebinda/ Lukáš Vlček/ Robert Rozsochatecký

Ernst: Tomáš Novotný/ Viktor Polášek/ Aleš Slanina

Wendla: Svetlana Janotová/ Ivana Odehnalová/ Sára Milfajtová

Thea: Johana Gazdíková/ Marta Prokopová



Anna: Kateřina Krejčová/ Klára Štastná

Marta: Soňa Jányová/ Tereza Martinková/ Michaela Merkelová

Elsa: Hana Holišová/ Michaela Horká (Kocvrlichová, Šťávoová, Latzková, 2009)

I české texty byly poměrně šokující a s velkým dopadem na diváka. Příkladem by mohla být píseň Marty o jejich nočních mŕách, které zažívá se svým otcem:

*„ Vždycky se začínám bát,  
když máma říká: běž spát.  
V koutcích úst se usmívá,  
v očích má však pláč,  
stranou se radši dívá,  
stranou se radši dívá.  
Zoufalá  
od ní klopýtám  
do nocí, jež znám.  
Já vím, přijde za mnou.  
Já vím, přijde za mnou.  
Přichází mi pusou na dobrou noc dát,  
pak mi říká, chci tě jenom chvíli objímat.  
Bůh to dovolí.  
Nikdo se to nedoví.  
Jsi moje a já na tebe právo mám.  
Co láska je, to rád naučím tě sám.  
Bůh to dovolí.  
Nikdo se to nedoví.“<sup>33</sup>*

---

<sup>33</sup> KOCVRILCHOVÁ, M., ŠTÁVOVÁ, J., LATZKOVÁ, K.: *Probuzení jara*, Městské divadlo Brno, 2009, str.138

## 10 NEJNOVĚJŠÍ ROCKOVÉ MUZIKÁLY

### 10.1 American Idiot

Tento rockový muzikál je složen z písní skupiny Green Day. Jsou zde obsaženy všechny písně z alba American Idiot a také několik písní z 21st Century Breakdown. Toto dílo by se dalo považovat za zástupce punk-rock muzikálu. Punk-rock se vyznačuje především jednoduchou skladbou akordů v doprovodu kytary a také lehce zapamatovatelnými texty, které jsou velmi často zaměřené proti politice nebo proti konzumnímu způsobu života. Například v titulní písni American Idiot se zpívá:

*„Don't wanna be an American Idiot*

*Don't want a nation under the new media*

*And can you hear the sound of hysteria?*

*The subliminal mind fuck America. “*

Scéna k tomuto muzikálu byla vytvořena z různých uměleckých koláží a novinových výstřižků. Dále zde byly zabudovány televizory vysílající novinky z televizního zpravodajství, grafické varovné zprávy a klipy ze známých televizních seriálů.

Kapela byla na jevišti a i herci sem tam popadli nástroje a přidali se. ´

Muzikál *American Idiot* získal dvě ceny Tony – za scénografii a za světelná design.

Premiéra na Broadwayi:

20.4.2010, St. James Theatre

Hudba: Billie Joe Armstrong, Tre Cool a Mike Dirnt z hudební skupiny Green Day

Texty písní : Billie Joe Armstrong

Libretto : Billie Joe Armstrong a Michael Mayer

Režie: Michael Mayer – režíroval i *Spring Awakening*

Choreografie: Steven Hoggett

Scéna : Christine Jones

Kostýmy: Andrea Lauer

Světla: Kevin Adams

Zvuk: Brian Ronan

Orchestrace (orchestrations): Tom Kitt (napsal hudbu k muzikálu *Next to Normal*)

Johnny: John Gallagher Jr. –hrál i roli Morirze v muzikálu *Spring Awakening*

St. Jimmy: Tony Vincent

Tunny: Stark Stands

Will: Michael Esper

Whatsername: Rebecca Naomi Jones <sup>34</sup>

## 10.2 Next to Normal

Muzikál *Next to Normal* vznikl v roce 2008. Hudbu k němu napsal Tom Kitt a libretto a texty písní Brian Yorkey. Tento muzikál získal v roce 2010 Pulitzerovu cenu a tři ceny Tony v roce 2009 - za nejlepší ženský herecký výkon (Alice Ripley), za nejlepší hudbu a texty písní (Tom Kitt a Brian Yorkey) a za nejlepší orchestraci (Michael Starobin a Tom Kitt). <sup>35 36</sup>

Vypráví příběh matky, Diane Goodman, trpící bipolární poruchou a také o tom, jaký vliv to má na její předměstskou rodinu. Témata prolínající se tímto muzikálem jsou: oplakávání ztráty, etika v moderní psychiatrii a problémy života na předměstí. Muzikál ukazuje, jak daleko jsou dva rodiče ochotni zajít, aby se udrželi při rozumu a aby zůstal jejich rodinný život nedotčený. Jak napovídá téma muzikálu, texty písní jsou velmi provokativní. <sup>37</sup>

---

<sup>34</sup> <http://www.broadway.com/shows/american-idiot/>

<sup>35</sup> <http://www.pulitzer.org/bycat/Drama>

<sup>36</sup> [http://www.tonyawards.com/p/tonys\\_search](http://www.tonyawards.com/p/tonys_search)

<sup>37</sup> [http://www.mtishows.com/show\\_detail.asp?showid=000383](http://www.mtishows.com/show_detail.asp?showid=000383)

## 10.3 Spider-Man: Turn off the Dark

Tento rockový muzikál čerpá námět ze série komiksů a filmové adaptace z roku 2002. Je to jeden z nejlépe technicky propracovaných broadwayských muzikálů. Například Spider-Man létá nad hlavami diváků při honičkách se svými protivníky.

Peter Parker je pokousán geneticky upraveným pavoukem a to změní jeho život navždy. Objeví se u něj superschopnosti. Naučí se však, že s velkou silou a schopnostmi jde také ruku v ruce zodpovědnost. Musí se postavit zlosynům testujícím nejen jeho fyzickou sílu, ale také sílu jeho charakteru. Bojuje především s Normanem Osbornem, který má své alter-ego Green Goblina.

Libreto (Book): Julie Taymor, Glen Berger a Roberto Aguire- Sacasa

Hudba a texty písní: Bono a The Edge ze skupiny U2

Původní režie : Julie Taymor (režirovala i filmový muzikál Across the Universe)

Režie : Phillip William McKinley

Doplňující choreografie : Chase Brock

Choreografie: Daniel Ezralow

Scéna : George Tsypin

Kostýmy: Eiko Ishioka

Světla: Donald Holder

Zvuk: Jonathan Deans

Orchestrace: David Campbell

Peter Parker: Justin Matthew Sargent

Mary Jane Watson: Rebecca Faulkenberry

Green Goblin/ Norman Osborn: Robert Cuccioli

Arachne: Christina DeCicco

J. Jonah Jameson: Michael Mulheren

Uncle Ben: Stephen Lee Anderson

Aunt May: Isabel Keating

Emily Osborn: Emily Shoolin

Flash: Jake Odmark

Kong: Aaron LaVigne

Boyle/Busker: Dwayne Clark <sup>38</sup>

---

<sup>38</sup> <http://www.broadway.com/shows/spider-man-turn-off-the-dark/cast/>

# 11 MUZIKÁLY OVLIVNĚNÉ ROCKEM

## 11.1 Aida

Hudbu k tomuto muzikálu napsal Elton John a texty Tim Rice. Na scénáři spolupracovali Linda Woolverton a Robert Falls s Davidem Henry Hwangem. Tento muzikál vznikl na motivy stejnojmenné opery Aida od Guiseppe Verdiho. Ze scénického a kostýmního zpracování lze vnímat vliv společnosti Walta Disneyho. Aida je po této stránce úžasným vizuálním zážitkem.

### Děj:

Nubijská otrokyně Aida (ve skutečnosti princezna) se zamiluje do vojevůdce Radamese, který je však zasnoubený s egyptskou princeznou Amneris. Amneris je však více zahleděná do svých šperků a šatů nežli do Radamese. Nakonec se Amneris dozvídá o lásce Aidy a Radamese a nechává je zadržet zaživa do společného hrobu.

### Písně:

Every Story Is A Love Story, Fortune Favors The Brave, The Past Is Another Land, Another Pyramid, How I Know You, My Strongest Suit, Fortune Favors The Brave, Enchantment Passing Through, My Stronges Suit (repr.), The Dance Of The Robe, Not Me, Elaborate Lives, The Gods Love Nubia, A Step Too Far, Easy As Life, Like Father Like Son, Radames' Letter, How I Know You (repr.), Written In The Stars, I Know The Truth, Elaborate Lives (repr.), Finale (Novák, 2012).

Po hudební stránce je Aida směsicí různých hudebních stylů, z nichž jedním z nich je právě rock. Objevuje se zde R'n'B, africké rytmy a melodie například v instrumentální mezihře „The Dance Of The Robe,“ nebo v písni „The Gods Love Nubia“.

### Premiéra na Broadwayi:

Palace Theatre

23.března 2000

Počet představení: 1852 (patří mezi nejdéle hrané muzikály na Broadwayi)

Režie: Robert Falls

Choreografie: Wayne Cilento

Hudební režie: Paul Bogav

Kostýmy a scéna: Bob Crowley

Světla: Natasha Katz

Zvuk: Steve Canyon Kennedy

Premiérové obsazení:

Aida-Heather Headley

Radames- Adam Pascal

Amneris- Sherie René Scott, v roce 2001 ji vystřídala Idina Menzel (Hischak, 2008)

### Ocenění:

4 ceny Tony v roce 2000- nejlepší původní hudba a texty písní(Elton John a Tim Rice), nejlepší herečka (Heather Headley), nejlepší scéna (Bob Crowley) a nejlepší světelný design (Natasha Katz). Drama Desk Award pro nejlepší herečku byla taktéž udělena Heather Headley (Novák, 2012).

### Česká premiéra

Česká premiéra se odehrála v Hudebním divadle Karlín. Muzikál je v současné době stále na repertoáru Hudebního divadla Karlín. Je to velkolepá podívaná se spoustou úžasných scénických prvků a s obrovskou škálou kostýmů všech barev a stříhů. Poněkud

v představení vyčnívala nad ostatní herce Lucie Bílá, kdy v Hudebním divadle Karlín z postavy Amneris udělali v podstatě hlavní roli. Avšak naprosto excelující a vynikající je zpěvačka Dasha, v jejímž podání si Aidu dokážeme představit jakoby byla krásná animovaná princezna od Walta Disneyho. Obrovskou mírou k celkovému vyznění představení přispívá tanečně-pěvecká company. Úžasná taneční scéna je například v mezihře písně „The Dance Of The Robe“.

Režie: Gabriel Barre

Překlad a české texty: Adam Novák

Sbormistryně: Sára Bukovská

Hudební nastudování: Martin Kumžák

Dirigenti: Martin Kumžák/ Kryštof Marek/ Jan Chaloupecký

Zvuková režie: Petr Ackermann

Světelná režie: Josef Celder

Scéna a kostýmy: Michaela Hořejší Horáčková

Choreografie: Ivana Hannichová

Amneris: Lucie Bílá

Aida: Dasha/ Kamila Nývltová

Radames: Václav Noid Bárta/ Marián Vojtko

Zoser: Jiří Korn/ Lukáš Kumpricht

Mereb: Peter Strenáčik/ Jan Urban

Nehebka: Kateřina Katchaba Nováková/ Veronika Vyoralová

Faraón: Oldřich Král

Amonasro: Tomáš Bartůněk

Amneris understudy: Kora Lang

(Novák, 2012)



## 11.2 Grease

Muzikál *Grease* autorů Warrena Caseye a Jima Jacobse vznikl v roce 1972. Nejznámějšími písněmi z tohoto muzikálu jsou: „We Go Together,“ „Summer Nights,“ „Freddy, My Love,“ „Greased Lightnin’,“ „Look At Me, I’m Sandra Dee,“ „It’s Raining on Prom Night,“ „Beauty School Dropout,“ a také „Born to Hand-Jive“ (Hischak, 2008).

### Děj:

Tento muzikál se odehrává v 50. letech 20. století na typické americké střední škole Rydell High School v Chicagu. Vůdce školní party Danny Zuko se zamiloval do Sandy Dumbrowski. Kvůli tlaku Pink Ladies se Sandy nakonec mění a zůstává s Dannym spolu.

### Premiéra na Broadwayi:

Prvních 128 představení se hrálo na Off-Broadwayi, ale brzy se muzikál přesunul na Broadway.

1972, Broadhurst Theatre

počet představení: 3,388 (12.nejdéle uváděný muzikál na Broadwayi)

režie: Tom Moore

choreografie: Patricia Birch

Danny: Barry Bostwick

Sandy: Carole Demas

Rizzo: Adrienne Barbeau

Frenchy: Marya Small

Doody: James Canning

Kenickie: Timothy Meyers

Marty: Katie Hanley

Jan: Garn Stephens

Miss Lynch: Dorothy Leon (Hischak, 2008)

Revival na Broadwayi v roce 1994:

Režie a choreografie: Jeff Calhoun

Počet představení: 1,503

Danny: Ricky Paul Goldin

Sandy: Susan Wood

Rizzo: Rosie O'Donnell

Frenchy: Jessica Stone

Doody: Sam Harris

Kenickie: Jason Opsahl

Marty: Megan Mullally

Jan: Heather Stokes

Miss Lynch: Marcia Lewis (Hischak, 2008)

Revival na Broadwayi v roce 2007:

Režie a choreografie: Kathleen Marshall

Zajímavostí je, že představitelé Dannyho a Sandy byli vybráni v rámci televizní show, kde amatérští zpěváci soutěžili o to, kdo tyto role ztvární. Byla zde odborná porota, avšak vítěze volili sami diváci. Tento formát soutěže ještě není v naší zemi příliš využíván. Avšak byla zde jedna výjimka a to televizní soutěž - Robin Hood: cesta ke slávě.

Danny: Max Crumm

Sandy: Laura Osnes

Rizzo: Jenny Powers

Frenchy: Kirsten Wyatt

Doody: Ryan Patrick Binder

Kenickie: Matthew Saldivar

Marty: Robin Hurder  
Jan: Lindsay Mendez  
Miss Lynch: Susan Blommaert (Hischak, 2008)

Filmová verze:

Paramount, 1978  
Scénář: Bronte Woodard  
Choreografie: Patricia Birch  
Režie: Randal Kleiser

Danny: John Travolta  
Sandy: Olivia Newton John  
Rizzo: Stockhard Channing  
Frenchy: Didi Conn  
Doody: Barry Pearl  
Kenickie: Jeff Conaway  
Marty: Dinah Manoff  
Jan: Jamie Donnelly

Byly zde dopsány i některé nové písně například „Hopelessly Devoted to You,“ a „You´re the One That I Want“ (Hischak, 2008). Filmová verze *Grease* je mnohem známější než divadelní. Každý si při slově Pomáda vybaví Johna Travoltu a jeho aut´ák. Film se stal obrovským hitem a znamenal slávu pro jeho hlavní představitele Johna Travoltu a Olivii Newton-John.

Vzniklo i pokračování *Grease 2* (Paramount, 1982). Režie a choreografie se ujala Patricia Birch a scénář k filmu napsal Ken Finkelman. Děj se opět odehrával na střední škole. V hlavních rolích se objevili Michelle Pfeiffer a Maxwell Caulfield. Avšak toto pokračování nebylo příliš úspěšné (Hischak, 2008).

V Čechách byl tento muzikál zinscenován dvakrát. Nová verze muzikálu Pomáda se hraje v divadle Kalich v Praze. K první premiérové verzi nejsou žádné knižní či internetové zdroje, pouze CD nahrávka. Je to muzikál náročný především díky velkým tanečním číslům, proto bylo pro uvedení v Divadle Kalich podstatné, že režisér Ján Ďurovčík, byl zároveň také choreografem tohoto díla.

Režie a choreografie: Ján Ďurovčík

Překlad: Adam Novák

České písňové texty: Eduard Krečmar

Aranžmá, hudební režie: Miroslav Vydělák

Scéna: Martin Černý

Kostýmy: Zuzana Straková

Pěvecké nastudování: L'ubo Dolný

Danny: Přemysl Pálek/ Jak Kříž (získal za tuto roli cenu Thálie v roce 2012)/ Roman Tomeš

Sandy: Nela Pocisková/ Kateřina Steinerová/ Veronika Gidová

Kenické: Tomáš Savka/ Petr Novotný

Rizzo: Michaela Doubravová/ Markéta Procházková ([www.divadlokalich.cz](http://www.divadlokalich.cz))

## 11.3 Little Shop of Horrors

Tento muzikál vznikl v roce 1982. Jeho autory jsou Howard Ashman (libreto) a Alan Menken (hudba). Alan Menken je jeden z nejúspěšnějších hollywoodských skladatelů. Pracuje v týmu s Howardem Ashmanem. Takto napsali hudbu k animovaným filmům *The Little Mermaid* (1989), *Beauty and the Beast* (1991) a *Alladin* (1992). Ashman zemřel během příprav filmu *Alladin*. Zbývající texty k písním poté dopsal Tim Rice. Po smrti Ashmana Menken napsal spolu s různými spoluautory *Pocahontas* (1995), *The Hunchback of Notre Dame* (1996) a *Hercules* (1997) (Hischak, 2008). Nejznámějšími písněmi z muzikálu *Little Shop of Horrors* jsou: „Suddenly Seymour,“ „Somewhere That’s Green.“ „Feed Me,“ „Skid Row,“ „Dentist,“ nebo „Grow for Me“ (Hischak, 2008). Tento muzikál je podobně jako tomu bylo u *Rocky Horror Show* jistou parodií na filmovou tvorbu té doby - na nereálně a naivně točené sci-fi a hororové filmy. V písni „Somewhere That’s Green“ je také s jistou dávkou ironie parodie na americké „happy housewives“. Ve filmové verzi je tato píseň ještě doplněna vizuální představou Audrey, jak by to mělo vypadat v jejím vysněném domě jako z magazínu. Velice vtipné je když v této představě Audrey dopeče koláč a nad hlavou jí švitoří modrý ptáček ze Sněhurky a také když to zpívá a hraje vše naprosto vážně, ironie vyznění se tím stupňuje. Zde je příklad, proč je muzikál plný humoru:

*„I know Seymour’s the greatest  
But I’m dating a semi-sadist  
So I’ve got a black eye  
And my arm’s in a cast.  
Still, that Seymour’s a cutie  
Well, if not, he’s got inner beauty  
And I dream of a place  
Where we could be together at last.*

*A matchbox of our own  
A fence of real chain link,  
A grill out on the patio*

*Disposal in the sink  
A washer and a dryer and an ironing machine  
In a tract house that we share  
Somewhere that's green.*

*He rakes and trims the grass  
He loves to mow and weed  
I cook like Betty Crocker  
A I look like Donna Reed  
There's plastic on the furniture  
To keep it neat and clean  
In the Pine-Sol scented air  
Somewhere that's green."*

Děj:

Botanik Seymour pracuje v květinářství pana Mushnika a tajně miluje Audrey. Narazí na zvláštní rostlinu, která mu má přinést štěstí a slávu po tak dlouhou dobu, dokud ji bude krmit lidskou krví. Jak květina roste, Seymour ji nakrmí částmi Mushnika a Audreyina sadistického přítele zubaře Orina. Nakonec květina pozře všechny na planetě Zemi včetně Audrey a Seymoura. Ve filmu je konec pozměněn tak, že Seymour zabíjí rostlinu a žije s Audrey šťastně navěky. Avšak na konci se objeví nové výhonky od oné záhadné rostliny a mrkají na diváky.

Premiéra na Off Broadwayi:

Orpheum Theatre, 1982

Režie: Howard Ashman

Počet představení: 2,209 (10. nejdéle uváděný muzikál na Off-Broadwayi)

Seymour: Lee Wilkof

Audrey: Ellen Greene

Mr. Mushnik: Hy Anzell

Orin, etc.: Franc Luz

V roce 1993 tento muzikál obdržel New York Drama Critics Circle Award (Hischak, 2008).

#### Revival na Broadwayi:

2003

Režie: Jerry Zaks

Počet představení: 372

Seymour: Hunter Foster

Audrey: Kerry Butler

Mr. Mushnik: Rob Bartlett

Orin, etc.: Douglas Sills (Hischak, 2008)

#### Filmová verze:

Geffen/Warner, 1986

Režie: Frank Oz

Seymour: Rick Moranis

Audrey: Ellen Greene

Mr. Mushnik: Vincent Gardenia

Orin, etc.: Steve Martin

Tvůrci doplnili i novou píseň, kterou ve filmu zpívá rostlina- „Mean Green Mother From Outer Space.“ (Hischak, 2008)

### Česká premiéra:

U nás se tento muzikál hrál pod názvem Kvítek z horroru v Městském divadle Brno 21.května 2011. Pro diváky to byl první muzikál v Čechách s využitím těchto specifických efektů – mluvící, hýbající se a zpívající gigantická rostlina.

Režie: Petr Gazdík

Asistent režie: Milan Němec, Anna Maria Formánková

Překlad: Ivo T. Pavlů

Choreografie: Lucie Holánková

Kostýmy: Aleš Valášek

Dramaturg: Klára Latzková

Scéna: Aleš Valášek

Hudební nastudování: Dan Kalousek

Dirigenti: Dan Kalousek, Martin Procházka

Vokální nastudování: Karel Škarka

### Obsazení:

Chiffon: Tereza Martinková/ Svetlana Janotová

Crystal: Hana Holišová/ Ivana Odehnalová

Ronnette: Marta Prokopová/ Michaela Horká

Mushnik: Zdeněk Bureš/ Miroslav Čížek

Audrey: Alena Antalová/ Markéta Sedláčková

Seymour: Lukáš Janota/ Jakub Uličník

Orin: Martin Havelka/ Igor Ondříček

Audrey 2-kytka: Dušan Vitázek (Bár, Doubrava, Kotouček, 2011)



## 11.4 Hairspray

Tento muzikál je podobný slavnému *Grease* v tom, že jeho děj se točí kolem středoškoláků z té doby, v níž se odehrává i *Grease*. Stejně jako *Grease* je to velmi rytmický a energický muzikál. Hudbu k tomuto muzikálu napsal Mark Shaiman, texty písní Scott Wittman společně s Markem Shaimanem a libreto Thomas Meehan společně s Markem O'Donnellem. Nejznámějšími písněmi z tohoto muzikálu jsou: „You Can't Stop the Beat,“ „Good Morning, Baltimore,“ „Big Blond and Beautiful,“ „It Takes Two,“ „Timeless to Me,“ „Mama, I'm a Big Girl Now,“ and „Without Love.“ Specialitou tohoto muzikálu je ženská role Edna, která je však ztvárněna hercem, ne herečkou (Hischak, 2008).

premiéra na Broadwayi:

Neil Simon Theatre, 2002

Režie: Jack O'Brien

Choreografie: Jerry Mitchell

Kostýmy: William Ivey Long

Světelný design: Kenneth Posner

Orchestrace: Harold Wheeler

Tracy Turnblad: Marissa Jaret Winokur

Edna Turnblad: Harvey Fierstein

Link Larkin: Matthew Morrison (v současné době známý především díky hudebnímu seriálu *Glee*)

Motormouth Mabelle: Mary Bond Davis  
Wilbur Turnblad: Dick Latessa  
Amber von Tussle: Laura Bell Bundy  
Velma von Tussle: Linda Hart  
Penny Pingleton: Kerry Butler  
Seaweed J. Stubbs: Corey Reynolds (Hischak, 2008)

Muzikál *Hairspray* získal v roce 2003 8 cen Tony: za nejlepší muzikál, za nejlepší libretto, za nejlepší hudbu a texty písní, za nejlepšího herce v hlavní roli v kategorii muzikál- Harvey Fierstein za roli Edny, za nejlepší herečku v hlavní roli v kategorii muzikál- Marissa Jaret Winokur za roli Tracy, za nejlepšího herce ve vedlejší roli v kategorii muzikál- Dick Latessa za roli Wilbura Turnblada, dále tento muzikál získal Tony za režii a za kostýmy ([www.tonyawards.com](http://www.tonyawards.com)).

Tento muzikál měl na Broadwayi v letech 2002-2003 více než 2500 repríz a patří mezi nejdéle hrané muzikály na Broadwayi (Hischak, 2008).

#### Filmová verze:

New Line-Warner, 2007

Děj byl ve filmové verzi jen trochu pozměněn oproti verzi divadelní. Filmová verze byla velmi úspěšná, především díky hvězdnému obsazení-John Travolta a Michelle Pfeiffer.

Tracy Turnblad: Nikki Blonsky  
Edna Turnblad: John Travolta  
Link Larkin: Zac Efron  
Motormouth Mabelle: Queen Latifah  
Wilbur Turnblad: Christopher Walken  
Amber von Tussle: Michelle Pfeiffer

Penny Pingleton: Amanda Bynes

Seaweed J. Stubbs: Elijah Kelley (Hischak, 2008)

## 12 HUDEBNÍ FILMY S PÍSNĚMI ROCKOVÝCH SKUPIN

### 12.1 Across the Universe

Columbia, 2007

Hudba: použito 33 písní světoznámé hudební skupiny Beatles

Scénář: Dick Clement a Ian LaFrenai

Režie: Julie Taymor

Julie Taymor se stala slavnou především díky svému konceptu a režii *The Lion King* (1997), za který získala dvě ceny Tony v roce 1998 za kostýmy a režii ([www.tonyawards.com](http://www.tonyawards.com)).

Jude: Jim Sturgess

Max: Joe Anderson

Lucy: Evan Rachel Wood

Sadie: Dana Fuchs

Kytarista JoJo: Martin Luther McCoy

Zahrál si zde i Bono, leader skupiny U2. (Hischak, 2008)

Tento filmový muzikál je specifický především zapojením animací do písní a prostřihů mezi jednotlivými scénami. Velmi výrazná je animace přijímání a náboru do armády Spojených států amerických. Také animace drogového tripu na píseň *Because*, kdy se pod vodou kříží nahé postavy. Film má jistou poetiku, s níž zobrazuje události okolo války ve Vietnamu-hnutí hippies, nedobrovolné náборы mladých mužů, demonstrace, drogy apod. Hlavní postavou příběhu je mladík z Liverpoolu Jude, který se vydává do Ameriky, aby našel svého otce. Spřátelí se s Maxem a společně odcházejí žít do New Yorku. S přáteli Sadie, Jojoem a dalšími prožívají éru hippies. Jude se zamiluje do Maxovi sestry Lucy. Když však Max musí odejít do Vietnamu, Lucy se mění, radikalizuje svoje protiválečné postoje a čím dál víc se sobě s Judem vzdalují. Nakonec však vše dobře dopadne. Max se z války vrací domů a Jude se znovu setkává s Lucy.

*Across the Universe* zaujme i po graficko-poetické stránce. Například scéna, při níž zní píseň „Strawberry Fields“ a zničený, zklamaný Jude připíná připínačky na plátno jahody, hází je na něj a rozmazává po něm tyto jahody společně s rudou barvou symbolizující krvácející srdce a k tomu probíhají prostřihy Maxe ve Vietnamu. Jahody se mění ve vybuchující granáty a celkově se tato symbolika stupňuje až do úplného konce písně. Tento způsob ztvárnění písně se objevuje i u písně „Dear Prudence“, když se Prudence zamkne ve skříni a ostatní ji přemlouvají, že je krásný den a to začnou dokazovat i následné animace s nádhernou modrou oblohou. Ne však již poetické jsou vizuální obrazy při písni „I Want You“ při Maxově odvodu do americké armády, avšak o to víc jsou působivé. Uncle Sam při tom promlouvá k Maxovi z plákatu, ukazuje na něho prstem a říká: „I want you!“. Jsou zde vojáci, ale všichni mají stejnou umělou tvář bez jakéhokoliv výrazu ve tváři, zrychleně je zde animacemi znázorněna lékařská prohlídka vojáků. Na konci vojáci nesou Sochu Svobody a zpívají „She’s so heavy!“, zatímco zašlapávají uměle vytvořenou miniaturní džungli. Tato animace na téma války je velmi výstižná a je to v podstatě kritika jakékoliv války, v níž se vojáci stávají loutkami v rukách mocných, aniž by znali kam, proč a za co jdou bojovat.

## 12.2 The Doors

Tri-Star, 1991

Tento filmový muzikál vypráví životní příběh Jima Morrisona ze slavné americké skupiny The Doors. Příběh začíná na cestě, kde Jimův otec přeje starému indiánu a v pozadí této Jimovi vzpomínky zní slavná píseň „Riders On The Storm“. Tento moment se Jimovi neustále po celý život vracel. Dále sledujeme Jima, jak poznává svou celoživotní lásku a zakládá skupinu The Doors. Část filmu je věnovaná jejich neslavnějšímu období, avšak závěr filmu patří k Jimovu sklouznutí k drogám a k alkoholu, což zapříčinilo jeho předčasnou smrt.

Skupina The Doors se skládala z těchto členů: zpěvák Jim Morrison, hráč na klávesy Ray Manzarek (hrál basovou linku levou rukou na klávesy, žádný z baskytaristů ucházejících se o místo ve skupině nebyl lepší než Ray Manzarek), bicista John Densmore

a kytarista Robby Krieger (napsal pro skupinu obrovský hit „Light My Fire“). Jim Morrison i Ray Manzarek studovali film na University of California v Los Angeles. Setkali se v roce 1965. Poté, co Manzarek slyšel Morrisonovu poezii, navrhl mu, aby založili hudební skupinu. Název vybrali podle „The Doors of Perception“ (= dveře vnímání) Aldouse Huxleyho ([www.thedoors.com](http://www.thedoors.com)) . Jim Morrison zemřel v Paříži v roce 1971 ve věku 27 let. Je pohřben na pařížském hřbitově Père-Lachaise. Je zde pochován mezi dalšími význačnými osobnostmi, jakými byli například Oscar Wilde, Honoré de Balzac, Frédéric Chopin, Molière nebo také Edith Piaf.

Ve filmu je skvěle zobrazen Jimův boj mezi tím, jak toužil po uznání a popularitě a tím neustále zamyšleným básníkem z mládí. Nechtěl být jen idolem pro svou vnější krásu, ale pro krásu a dopad svých slov na posluchače. Psal texty a básně. Byl to typický umělecký typ. Byl zde také dobře znázorněn hudební vývoj skupiny The Doors. Od začátku v různých klubech z houfy fanynek, přes psychedelické období až ke konečnému rozpadu hudební skupiny, po problémech se zpěvákem Jimem Morrisonem. Film vznikl v režii Olivera Stona a scénář k němu napsal Oliver Stone společně s J. Randalem Johnsonem. Jima Morrisona ztvárnil Val Kilmer a byl v této roli velmi přesvědčivý. V druhé hlavní roli Jimovy životní lásky excelovala v tomto filmu Meg Ryan.

Jim Morrison svým specifickým básnickým, psychedelickým stylem zpěvu měl vliv i na další rockové umělce.

### **12.3 A Hard Day's Night**

Tento film byl natočen v roce 1964, v době největší popularity Beatles v režii Richarda Lestera. Scénář k filmu napsal Alun Owen. Měl to být dokument o jednom dni v životě

skupiny *Beatles*. Film byl celý natočen černobíle. Objevily se zde například tyto hity skupiny Beatles: „Can't Buy Me Love,“ „All My Loving,“ nebo také „She Loves You“ (Hischak, 2008)

## 12.4 Help!

Další rok po obrovském úspěchu *A Hard Day's Night* vznikl další film, v němž účinkovali *Beatles* – *Help!*. Scénář k němu vytvořili Mark Behm a Charles Wood. Režie se znovu ujal Richard Lester. Tentokrát už film nebyl černobílý. Objevily se zde opět velmi slavné hity této skupiny: „Ticket to Ride,“ „You're Gonna Lose That Girl,“ a především píseň „Help!.“ Dále již skupina nabídky na hraní ve filmech odmítala. Ve filmu *Yellow Submarine* z roku 1968 zazněly již pouze jejich hlasy (Hischak, 2008).

## Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabývala rockovým muzikálem a konkrétními muzikály vytvořenými v tomto hudebním stylu. Ověřila jsem si, že v České Republice je tato tvorba stále převážně neznámá nebo dokonce určitým tabu. Pouze díla Andrew Lloyd Webbera a Tima Rice se hrají ve všech větších městech České Republiky. Nejkontroverznější muzikál *The Rocky Horror Show* zatím u nás nebyl v žádném z divadel zařazen na repertoár.

Každá z kapitol v mé práci by se dala dále rozvést. V české literatuře není mnoho publikací, které se zabývají soudobým rockovým muzikálem.

Ve své práci jsem se snažila souhrně pojmut vývoj a jednotlivé zástupce rockového muzikálu a také vystihnout zajímavosti vztahující se k jednotlivým dílům. Snažila jsem se také jednotlivá díla uvést do kontextu s dobou a s vývojem rockové hudby. Čerpala jsem také ze svých zkušeností z účasti na konkurzech a také ze shlédnutí jednotlivých děl z oblasti rockového muzikálu.



## Literatura a zdroje:

### programy k divadelním představením:

BÁR, P., DOUBRAVA, O., KOTOUČEK, J.: *Kvítek z horroru: muzikálová komedie*, Městské divadlo Brno, 2011

BÁRTOVÁ, M., NAGYOVÁ, A., JOSEK, J.: *Hair = Vlasy: rockový muzikál*, Městské divadlo Brno, 2004

DVOŘÁKOVÁ, Klára: *Evita*, Městské divadlo Brno, 2009

GOMBIŘÍKOVÁ, Ludmila: *Jesus Christ Superstar*, Městské divadlo Brno, 2005

KOCVRLICHOVÁ, M., ŠTÁVOVÁ, J., LATZKOVÁ, K.: *Probuzení jara: muzikál na motivy hry Franka Wedekinda*, Městské divadlo Brno, 2009

NOVÁK, Adam: *Aida*, Hudební divadlo Karlín, 2012

PANENKA, Jaroslav: *Evita, Spirála*, Praha, 1998.

PROSTĚJOVSKÝ, M., MATĚJOVSKÝ, T., BÁR, P.: *Jesus Christ Superstar*, Hudební divadlo Karlín, Praha, 2010

### knihy:

EVERETT, William: *The Cambridge Companion to the musical*, Cambridge, Cambridge University Press, 2002

HISCHAK, Thomas: *The Oxford Companion to the American Musical*, New York, Oxford University Press, 2008

HOGGARD, Pavlína: *Muzikál na prahu tisíciletí*, RETYPO, 2000

KUČERA, I., MALÝ, A. a PANENKA, J.: *Jesus Christ Superstory*, Praha, Radioservis, 1998

PROSTĚJOVSKÝ, Michael: *Muzikál Express: malý průvodce velkým muzikálem*, Brno, Větrné mlýny, 2008

RAGNI, G., RADO, J.: *Hair: The American Tribal Love-Rock Musical*, Pocket Books, New York, 1968

internetové zdroje:

<http://www.hdk.cz/repertoar/3-jesus-christ-superstar/>  
<http://www.hdk.cz/foto-a-video-galerie/60-michael-prostejovsky-o-jezisovi-a-nejen-o-nem/>  
<http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=44>  
<http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=193>  
<http://www.djkt-plzen.cz/cz/repertoar/obsazeni/175/>  
<http://www.djkt-plzen.cz/cz/repertoar/predstaveni/evita/>  
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/evita/>  
<http://www.andrewlloydwebber.com/shows/jesus-christ-superstar/>  
[www.godspell.com](http://www.godspell.com)  
<http://www.musical.cz/recenze-reportaze/godspell/>  
[http://www.tonyawards.com/p/tonys\\_search](http://www.tonyawards.com/p/tonys_search)  
<http://www.pippinthemusical.com/cast.php>  
<http://www.pippinthemusical.com/creative.php>  
<http://www.divadloarena.sk/ponuka/detail/93>  
<http://www.musical-opereta.cz/svetoznamy-muzikal-rent-ceka-ceska-premiera-zatim-v-anglictine>  
<http://www.divadloarena.sk/ponuka/detail/61>  
[http://www.rent-musical.com/about\\_us.html](http://www.rent-musical.com/about_us.html)  
<http://www.divadlokalich.cz/repertoar/61-rent/>  
<http://www.divadlokalich.cz/repertoar/48-pomada/>  
<http://www.mdb.cz/inscenace-obsazeni-16/?hra=44>  
<http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=44>  
<http://www.hdk.cz/repertoar/3-jesus-christ-superstar/>  
<http://www.mdb.cz/inscenace-15/?hra=193>  
<http://www.mdb.cz/inscenace-obsazeni-16/?hra=193>  
<http://www.djkt-plzen.cz/cz/repertoar/predstaveni/evita/>  
<http://www.ndm.cz/cz/opereta-muzikal/predstaveni/1673-evita/2014-04-23/5871/>  
<http://www.pulitzer.org/bycat/Drama>  
<http://www.pulitzer.org/bycat/Drama>  
[http://www.mtishows.com/show\\_detail.asp?showid=000383](http://www.mtishows.com/show_detail.asp?showid=000383)  
<http://www.broadway.com/shows/spider-man-turn-off-the-dark/cast/>  
<http://www.thedoors.com/band#jim-bio>

## ANOTACE

<b>Jméno a příjmení:</b>	Vendula Pumprlová
<b>Katedra:</b>	Katedra hudební výchovy
<b>Vedoucí práce:</b>	PaedDr. Jaroslav Vraštil, PhD.
<b>Rok obhajoby:</b>	2014

<b>Název práce:</b>	Rockový muzikál
<b>Název v angličtině:</b>	Rock musical
<b>Anotace práce:</b>	Diplomová práce se zabývá vývojem rockového muzikálu a jednotlivými muzikály spadajícími do tohoto žánru. Cílem této práce je souhrně pojmout vývoj a jednotlivé zástupce rockového muzikálu a také rozebrat přínos jednotlivých děl v rámci žánru rockového muzikálu.
<b>Klíčová slova:</b>	rockový muzikál, rocková opera, Broadway, West End
<b>Anotace v angličtině:</b>	This diploma thesis is dealing with the development of rock musical as a genre and main works written in this genre. The aim of this diploma thesis is overall description of the development of the rock musical and works written in this genre and also to deal with contribution of these works into the genre of rock musical.
<b>Klíčová slova v angličtině:</b>	rock musical, rock opera, Broadway, West End
<b>Rozsah práce:</b>	84 stran
<b>Jazyk práce:</b>	český jazyk